

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Coronarapportage	3129224		29 september 2020

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de definitieve Coronarapportage. In deze rapportage staat per begrotingsprogramma weergegeven wat de maatschappelijke gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen er zijn genomen en welke financiële gevolgen dit voor de gemeente Hengelo heeft. In deze definitieve versie is de septembercirculaire doorgerekend en de inkomsten zijn in beeld. Daarmee is de compensatie vanuit het Rijk duidelijk en het nettoresultaat compleet.

Wijzigingen ten opzichte van de conceptversie

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de conceptversie Coronarapportage is de toevoeging van de aanvullende rijksbijdrage (september circulaire). Dit is in alle tabellen in de afzonderlijke programma's van hoofdstuk 2 verwerkt. Daarnaast is de compensatie ook in het totaaloverzicht opgenomen in de inleiding van hoofdstuk 2, en wordt hier een toelichting op gegeven. De subsidieregeling 'Duurzame Wederopbloei' is inmiddels vastgesteld en als bijlage aan de rapportage toegevoegd. Voor de uitvoering daarvan stellen wij de raad voor het subsidieplafond vast te stellen op een bedrag van €500.000 conform het bedrag dat u in uw motie beschikbaar hebt gesteld. Het daartoe strekkende raadsbesluit (nr. 3132100) ten behoeve van uw vergadering op 7 oktober 2020, treft u hierbij aan.

Totaalbeeld financiële impact op dit moment

In totaal verwachten wij in 2020 extra lasten van 10,2 miljoen euro bij een scenario van matig herstel. Het betreft hier zowel de extra uitgaven, als ook de inkomstendering. Hiervan is een bedrag van 0,8 miljoen euro aan reserveringen (stelpost) voor nog nader te bepalen of uit te voeren activiteiten. De resterende bedragen (9,4 miljoen euro) worden nader gespecificeerd in de programma's.

Tegenover deze extra lasten staat een toegezegde compensatie van 9,2 miljoen euro vanuit het Rijk. In de raadsbrief over de juni- en septembercirculaire 2020 (zaaknummer 3127882) gaan wij hier uitgebreider op in. Per saldo is het nettoresultaat bij een scenario van matig herstel 1 miljoen euro nadelig. Dit saldo kan de komende periode nog wijzigen, voor sommige onderdelen is er nog geen compleet beeld, waardoor de mogelijke extra uitgaven nog niet in de programma's zijn opgenomen. Deze onderdelen hebben we als PM aangegeven. Er kunnen daarom – ook bij het scenario matig herstel – nog extra uitgaven komen wat van invloed is op het nettoresultaat.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer

Corona- rapportage

2020

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Colofon

Dit is een publicatie van de Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo
www.hengelo.nl

Bezoekadres: Burg. van der Dussenplein 1
E-mail: gemeente@hengelo.nl
Telefoon: 14074

Fotografie: Christian van der Meij, Eric Brinkhorst & Hart van Zuid

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Aanleiding	4
Scenario's	5
Motie "Wederopbloei"	5
Relatie P&C-producten	6
Impact van de crisis	7
Inleiding	8
2.1 Veiligheid	11
2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	14
2.3 Economie	15
2.4 Onderwijs	18
2.5 Sport, cultuur & recreatie	21
2.6 Sociaal domein	26
2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	35
2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	37
2.9 Bestuur en ondersteuning	39
De langere termijn koers	45
Inleiding	46
3.1 Aantrekkelijke (binnen)stad	47
3.2 Sociale stad	48
3.3 Duurzame Stad	49
3.4 Open bestuursstijl	50
Uitvoering aan de motie "Wederopbloei"	51
Uitvoering aan de motie "Wederopbloei"	52
Uitlijning vervolgstappen	55
Uitlijning vervolgstappen	56

1

Inleiding

Aanleiding	4
Scenario's	5
Motie "Wederopbloei"	5
Relatie P&C-producten	6

Aanleiding

Het Coronavirus heeft als pandemie een enorm effect op de hele wereld. Dit heeft geleid tot een crisis die veel directe en indirecte gevolgen heeft voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en organisaties. Iedereen is er in meer of mindere mate door geraakt. Dit kan zijn op gebied van gezondheid door ziekte en mogelijk zelfs sterfte door het virus in de naaste omgeving, maar ook op economisch gebied doordat ondernemingen dicht moesten en activiteiten afgelast werden. Daarnaast is er ook grote sociale impact, we konden niet of beperkt bij elkaar op bezoek, ontmoetingsplekken waren dicht, thuiswerken werd de norm en scholen sloten ook de deuren. Hoewel de maatregelen sinds de zomer aanzienlijk zijn versoepeld, is het virus nog steeds actief en wordt er nog gezocht naar een vaccin en goede behandelmogelijkheden. Het virus is en blijft voorlopig nog onder ons, wat ook blijkt met de recente opleving van het virus.

Ook in Hengelo zie je gevolgen binnen alle domeinen. Zo heeft er in maart en april een enorme dip in de binnenstad plaatsgevonden, hebben er veel bedrijven financiële problemen gekregen en hebben alle sportclubs een tijd stil gelegen. Het verdere verloop van de crisis is nog onduidelijk en de ernst van de economische en maatschappelijke gevolgen zijn moeilijk in te schatten. Wat al wel duidelijk is, is dat de economische gevolgen van Corona soms grimmig en niet voor iedereen gelijk zijn. Sommige sectoren zijn flink geraakt (bijvoorbeeld horeca en de branche voor de uiterlijke verzorging) of liggen vrijwel stil (evenementenbranche). Andere sectoren zijn relatief ongemoeid gebleven. Bovendien leidt de huidige crisis ook tot permanente veranderingen. Trends die al gaande waren, zoals meer thuiswerken en online winkelen, worden door de Coronacrisis nog verder versterkt. Wat we in ieder geval weten, is dat we in een diepe recessie zitten, die voor veel mensen een moeilijke tijd betekent. Het Coronavirus leidt tot een langdurige ontwrichting van onze samenleving en heeft veel impact voor de langere termijn.

Zowel op rijksniveau als regionaal en lokaal niveau zijn er maatregelen genomen om de spreiding van het virus tegen te gaan en de gevolgen ervan te verzachten. Denk bijvoorbeeld aan TOZO, waarmee ondernemers financieel worden ondersteund. Of de kinderopvang die we hebben opgezet, zodat kwetsbare ouders of ouders in vitale beroepen hun werk konden blijven doen. Deze maatregelen kosten geld, terwijl de inkomsten van de gemeente door de crisis vaak zijn teruggelopen. In dit rapport maken we inzichtelijk welke maatregelen er zijn genomen en wat de financiële situatie ten gevolge van de Coronacrisis op dit moment is.

Naast de ondersteuning vanuit het Rijk en de gemeente, zijn er ook betrokken inwoners opgestaan om hun steentje bij te dragen. De veerkracht van de samenleving en het vermogen om om te gaan met deze grote veranderingen is groot gebleken. Waar zaken stil kwamen te liggen stonden bezorgde en betrokken inwoners op om te kijken wat nog wel mogelijk is en hoe we elkaar kunnen helpen. Hier hebben we in Hengelo veel voorbeelden van gezien, zoals de initiatieven die ontstonden nadat de voedselbank de deuren moest sluiten. Nu de Coronacrisis een langduriger karakter heeft is het belangrijk om samen op te trekken met onze partners en te zoeken naar duurzame wegen om hiermee om te gaan.

We moeten ook de komende tijd aan de slag blijven om de gevolgen van de crisis te verzachten. Maar daarbij moeten we ook focussen op onze lange termijn doelen. We moeten ervoor waken dat thema's als duurzaamheid, een sterk sociaal domein, een open stijl van besturen en een bloeiende binnenstad niet op een laag pitje komen te staan. Juist niet in deze tijd, met een sterk veranderende samenleving en grote uitdagingen op bijvoorbeeld het gebied van energie, economie en zorg. Maar dit alles is wel afhankelijk van de manier waarop het virus zich verder gaat ontwikkelen. Zakt het virus langzaam weg en klimt de economie weer uit een dal of komt er een tweede golf met alle onzekerheden en gevolgen van dien? Deze twee scenario's gebruiken we in dit rapport om houvast te bieden aan de toekomst en worden onder 'scenario's' verder toegelicht

Scenario's

Er kunnen verschillende toekomstprognoses gehanteerd worden in de analyse van de (financiële) effecten van de Coronacrisis op de gemeente Hengelo. In de Coronarapportage werken we met twee scenario's, afkomstig uit het rapport van Andersson Elffers Felix (AEF) in opdracht van de VNG. In deze scenario's wordt het mogelijke verloop van de Coronacrisis in Nederland in 2020 geschetst. In hoofdstuk 3 wordt op basis van deze scenario's vooruitgeblikt op de langere termijn in Hengelo.

Scenario 1: Bestcasescenario (gedeeltelijk herstel)

In het bestcasescenario blijft het Coronavirus in Nederland onder controle, waardoor de maatregelen steeds verder worden versoepeld. Het CPB gaat hierbij voor 2021 uit van een gedeeltelijk herstel van 3,2%. In het Corona-dashboard heeft het RIVM signaalwaarden ontwikkeld die dienen als 'alarmbellen', wat betekent dat er aanleiding is in te grijpen in de vorm van extra maatregelen of een langzamere versoepeling van de huidige maatregelen. In dit scenario komt het aantal ziekenhuisopnames, IC-opnames en het reproductiegetal niet boven de signaalwaarde (respectievelijk 40/dag, 10/dag en $R=1$).

In dit scenario blijven de basisregels gelden – zoals anderhalve meter afstand houden, zoveel mogelijk thuiswerken en handen wassen. Door de controle over het virus kunnen andere maatregelen echter worden versoepeld volgens het stappenplan dat bekend is gemaakt in mei 2020. Dit betekent dat sectoren sneller het herstel inzetten. Musea en horeca gaan sneller terug naar hun oude niveau, de detailhandel komt weer op gang en het (binnenlands) toerisme trekt enigszins aan. Omdat de economische activiteit snel opveert na de daling, is er relatief lage economische krimp, werkloosheid en begrotingstekort.

Scenario 2: Worstcasescenario (tweede golf)

In het worstcasescenario laait het Coronavirus weer op in Nederland, waardoor de verspreiding van het virus niet meer onder controle is. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van een dalende weerstand onder de bevolking in het najaar, wat resulteert in een 'tweede golf'. In dit scenario worden de signaalwaarden overschreden en lukt het niet om de verspreiding spoedig in te dammen.

Naast de basisregels zullen de geplande versoepelingen van de maatregelen niet doorgaan en/of worden teruggedraaid. Er komen nieuwe grootschalige contactbeperkingen. Bovendien bestaat er veel onzekerheid over de toekomst en zijn ondernemers en consumenten pessimistisch over de toekomst. Sectoren als de horeca en detailhandel blijven zwaar getroffen en de Coronacrisis zal ook steeds beter voelbaar zijn in andere sectoren zoals de bouw en financiële sector. Doordat het herstel van de economie uitblijft in 2020, lopen de werkloosheid en overheidsschuld hard op. Het CPB verwacht een sterke krimp die langer aanhoudt. De werkloosheid loopt in dat scenario op tot 10% in 2021.

Motie "Wederopbloei"

Tijdens de raadsvergadering van dinsdag 1 juli j.l. is de motie "Wederopbloei" aangenomen. Met deze motie heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om 500.000 euro vrij te maken voor duurzame wederopbloei. Het budget is bedoeld als incidentele impuls voor duurzame versterking van het maatschappelijk middenveld, de lokale economie en de Hengelose samenleving. De motie is als bijlage aan de rapportage toegevoegd.

Om invulling te geven aan de motie en de middelen goed in te zetten, heeft in de zomermaanden een inventarisatie plaatsgevonden onder de Hengelo'se sport- en culturele instellingen en verenigingen. De focus ligt in eerste plaats op deze groepen, omdat zij in mindere mate in aanmerking komen voor andere regelingen vanuit de landelijke en provinciale steunpakketen. Zij vormen wel een belangrijk fundament van onze gemeente. Aan de hand van de uitkomsten van de inventarisatie is een voorstel geformuleerd om de middelen in te zetten. In hoofdstuk 4 leest u meer over de uitkomsten van de inventarisatie, het voorstel en de uitvoering.

Relatie P&C-producten

In de 1^e Beleidsrapportage 2020 is op hoofdlijnen ingegaan op de maatschappelijke gevolgen en financiële consequenties voor de Gemeente Hengelo van de Coronacrisis. In mei waren dit grove schattingen met nog veel onduidelijkheden.

In de politieke markt en de raadsvergaderingen die hierover gingen kwam de roep om een duidelijker beeld van de maatschappelijke gevolgen voor Hengelo, de maatregelen die wij als overheid (zowel lokaal als landelijk) nemen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken en de financiële consequenties voor ons huishoudboekje en onze reservepositie. Daarbij is afgesproken dat na de zomer de financiële impact op Hengelo verder in beeld wordt gebracht, voor zover dit bekend is.

De maatschappelijke en financiële gevolgen van de Coronacrisis liggen nu voor in deze aparte Coronarapportage aan de raad. De samenhang met de 2^e Beleidsrapportage 2020 en de aankomende Beleidsbegroting 2021-2024 is groot. Daarom worden deze documenten ook gezamenlijk aan uw raad aangeboden. De Coronarapportage is een informierend stuk. De financiële afwijkingen voor 2020 worden in de 2^e Beleidsrapportage 2020 (op totaal programmaniveau) opgenomen en is besluitvormend.

Opzet rapportage

De Coronarapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de impact van de crisis per begrotingsprogramma. In elke paragraaf wordt een schets gegeven van de maatschappelijke impact, de genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo, en de financiële consequenties voor 2020. In hoofdstuk 3 komt de langere termijn aan de orde, en wordt ingegaan op de gevolgen van de Coronacrisis voor de strategie en de koers, op basis van de twee scenario's. In het bijzonder wordt daarbij ingegaan op de vier thema's: Binnenstad, Sociaal Domein, Duurzame Stad en Open bestuursstijl. Hoofdstuk 4 gaat in op de wijze waarop de motie Wederopbloei invulling krijgt, welke acties op dit terrein hebben plaatsgevonden en hoe de uitvoering eruit ziet. Tot slot volgt in hoofdstuk 5 een uitlijning van de vervolgstappen.

2

Impact van de crisis

Inleiding	8
2.1 Veiligheid	11
2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	14
2.3 Economie	15
2.4 Onderwijs	18
2.5 Sport, cultuur & recreatie	21
2.6 Sociaal domein	26
2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	35
2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	37
2.9 Bestuur en ondersteuning	39

Inleiding

De Coronacrisis raakt de Nederlandse economie dit jaar buitengewoon hard. De economie kromp in het tweede kwartaal van 2020 met 8,5%. Dat is volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de grootste kwartaalkrimp ooit gemeten. In Twente kromp de economie tussen de 8-10%. De horeca en de zorg hebben een belangrijk aandeel in de krimp. In de zorg zijn per saldo minder diensten geleverd omdat vanwege Corona veel afspraken en operaties zijn uitgesteld. Andere bedrijfstakken die een substantieel effect hadden op de krimp in deze regio's zijn de reisbemiddeling, cultuur, industrie en de uitzendbranche. Hetzelfde beeld komt tot uiting in de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) die in haar meest recente raming een krimp van 5,1% verwacht over heel 2020. Volgens deze raming loopt de werkloosheid zonder aanvullend steunbeleid op naar 6,5% in 2021. Vanuit het Rijk is er een pakket aan ondersteuningsmaatregelen beschikbaar gesteld met het eerste, tweede en derde noodpakket. Met deze steun zijn veel bedrijven en burgers geholpen. Van alle bedrijven in het mkb maakte 40% gebruik van minstens één van de drie grote financiële noodmaatregelen in het eerste noodpakket (NOW 1, TOGS of uitstel van betaling van belastingen) en NOW 2.

In Hengelo hebben ruim 7.000 bedrijven een NOW aanvraag ingediend en toegekend gekregen. De bedrijven tezamen hebben ruim 40.000 werknemers. In Hengelo hebben 1594 bedrijven inkomensaanvulling vanuit TOZO 1 aangevraagd, 94% is hiervan toegekend. Er zijn 229 kredieten aangevraagd, hiervan is 90% toegekend. De branches met de meeste aanvragen zijn de zakelijke dienstverlening (20,9%), persoonlijke dienstverlening (16,9%) en detailhandel (13,4%). Hoewel de economische schade en toename in de werkloosheid zeer groot zijn en een enorme impact hebben op iedereen die het treft, zijn deze kleiner dan in de ons omringende landen. Mede dankzij de forste investeringen vanuit het Rijk.

Bovenstaande illustreert de omvang van de Coronacrisis en laat zien dat het grote gevolgen heeft voor zowel inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties als voor overheden. In dit hoofdstuk proberen we voor de gemeente Hengelo per begrotingsprogramma inzichtelijk te maken welke maatschappelijke gevolgen de crisis heeft (gehad), welke maatregelen er zijn genomen om deze gevolgen te verzachten (op Rijks- provinciaal en lokaal niveau) en welke financiële gevolgen dit alles heeft voor de gemeente Hengelo.

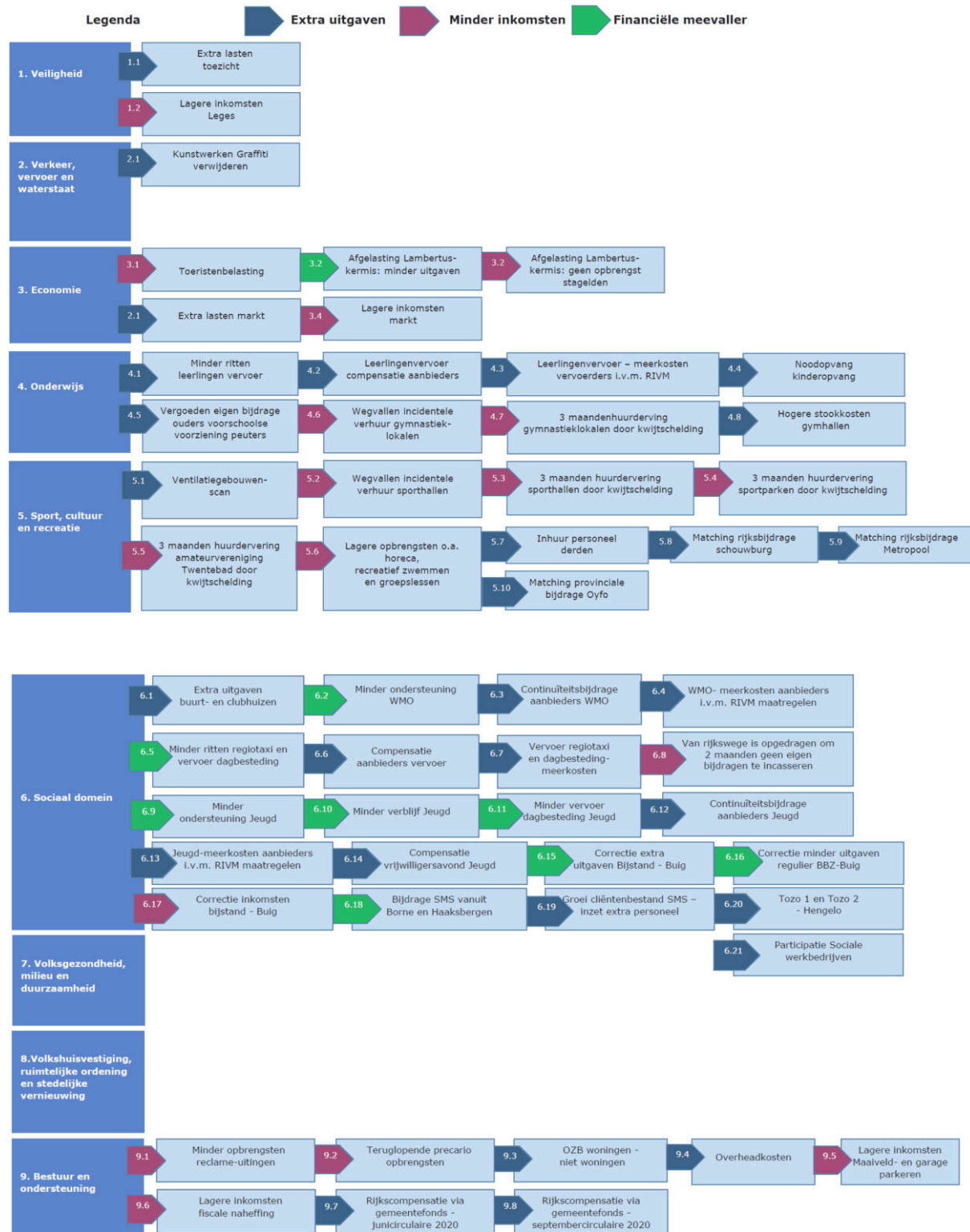
In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de extra uitgaven per programma zijn bij het scenario matig herstel en het scenario van een tweede golf. In totaal verwachten wij in 2020 extra lasten van 10,2 miljoen euro bij een scenario van matig herstel. Het betreft hier zowel de extra uitgaven, als ook de inkomstenderving. Hiervan is een bedrag van 0,8 miljoen euro aan reserveringen (stelpost) voor nog nader te bepalen of uit te voeren activiteiten (cultuur, toezicht en handhaving, noodopvang kinderen van ouders met cruciale beroepen en verkiezingen). Dit is wel al als compensatie ontvangen; maar er staan er nu nog geen volledige of concrete uitgaven in de programma's.

De resterende bedragen (9,4 miljoen euro) worden nader gespecificeerd bij de programma's. Het grootste aandeel hierin heeft de TOZO regeling, met een bedrag van ruim 5,9 miljoen euro. Indien er een tweede golf komt verwachten wij voor 2020 extra uitgaven van ruim 11,2 miljoen euro. Deze bedragen worden nader gespecificeerd bij de programma's.

Tegenover deze lasten staat een toegezegde compensatie van 9,2 miljoen euro. Hiervan zit 6,1 miljoen in de programma's en 3,1 miljoen in het gemeentefonds. In dit bedrag zitten niet de compensatiebedragen voor de BUIG en SMS, deze zijn in de programma's zelf verrekend.

	Matig herstel	Tweede golf	Toegezegde compensatie
Programma 1	-60	-85	60
Programma 2	-30	-30	-
Programma 3	-239	-250	55
Programma 4	-112	-244	84
Programma 5	-890	-1.326	294
Programma 6	-7.292	-7.293	7.362
Programma 7	-	-	-
Programma 8	-	-	-
Programma 9	-830	-1.215	1.380
Totaal	-9.453	-10.443	9.235
Nog nader in te vullen stelposten gemeentefonds	-787	-787	
Totaal inclusief in te vullen stelposten	-10.240	-11.230	9.235

Hieronder zijn schematisch per programma de effecten van de Coronacrisis voor de gemeente Hengelo weergegeven.

2.1 Veiligheid

Aanspreekpunt bestuurlijk	Burgemeester Schelberg
Betrokken sector (en)	Fysiek
Aanspreekpunt Ambtelijk	Henk-Jan Tromp

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Openbare Orde en Veiligheid

Met het uitbreken van de Coronacrisis is er op het gebied van openbare orde en veiligheid sprake van inhoudelijke aansturing en besluitvorming op het niveau van de Veiligheidsregio Twente, waarbij borging van de afstemming essentieel is. De coördinatie van de Coronacrisis op lokaal niveau vindt primair plaats vanuit programma openbare orde en veiligheid. De besluiten door het kabinet zoals vertaald in de diverse noodverordeningen vanaf maart 2020 riepen bij burgers en maatschappelijke organisaties steeds veel vragen en onrust op. Zowel op lokaal niveau als ook op regionaal niveau betekende dat enerzijds het verstrekken van informatie over de besluitvorming door het kabinet (wat mag/kan wel en niet) en tegelijkertijd het borgen dat die informatie en uitvoering van de verordening uniform binnen de Veiligheidsregio Twente plaatsvindt. De maatregelen van het kabinet leidde onder meer tot directe sluiting van sectoren als horeca en daarnaast het in acht nemen van diverse regels. Daarmee werd de Coronacrisis direct ook een handhavingsvraagstuk dat ook in regionaal verband moest worden afgestemd (en waarbij veelal ook op dat niveau werd besloten). Het is evident dat voor zowel de beschikbare juridische- en beleids capaciteit alsmede voor de gemeentelijke toezichthouders de inzet vanaf maart in zeer overwegende mate hieraan is besteed. Mede ook omdat de benodigde juridische capaciteit op regionaal niveau vanuit lokaal niveau werd aangeleverd.

Er zijn enkele maatschappelijke effecten binnen openbare orde en veiligheid te constateren. Op de eerste plaats zeker bij het begin van de crisis een enorme daling van het aantal delicten. Met name vermogensdelicten, woninginbraken maar ook het aantal verkeersongevallen nam zeer fors af. Hoewel het misschien niet direct in de lijn der verwachting lag, nam ook het aantal meldingen huiselijk geweld af. Daar staat een forse stijging van de digitale criminaliteit tegenover. Na een aanvankelijke daling zien wij een toename van het aantal meldingen ten aanzien van jeugdoverlast, waarbij overigens een groot aantal meldingen weer betrekking heeft op het feit dat de jeugd de Corona regels niet in acht neemt (met name de afstand regel). Met de geleidelijke terugkeer naar de oude situatie zien wij het aantal delicten wel weer oplopen. Cijfermatig is 2020 in die zin niet representatief.

De inzet van toezichthouders wijzigde per direct. Er was geen of veel minder inzet noodzakelijk ten aanzien van toezicht op parkeren of bij evenementen. Wel op de naleving van de diverse noodverordeningen met een focus op de horeca en jeugd. Een en ander impliceerde andere (lees: latere) werktijden en met enige regelmaat ook meer toenemend onbegrip dat soms uitmondend in agressie. Daarnaast hebben we ook de (extra) inzet van particulier toezicht bevorderd. Een positief effect van Corona is dat het niveau van de samenwerking tussen politie en gemeentelijke toezichthouders verder is vergroot. Een aantal geplande controles zoals deze vastliggen in het integrale handhavingsplan zoals bijvoorbeeld bij het bedrijfsleven en bij de horeca dan wel in het kader van ondermijning zijn getemporeerd. Overigens leidde de Corona ook voor de politie direct tot minder inzet (bij bijvoorbeeld evenementen) waardoor extra inzet gepleegd kon worden in de afdoening van lopende strafzaken.

In het kader van Corona is een beperkt aantal handhavingsbesluiten genomen, met name richting horecazaken die zich niet aan de regels hielden en onvoldoende bereidheid tot medewerking toonden. Daarnaast is een beperkt aantal generieke besluiten genomen waarvan een positief effect is uitgegaan zoals het beperken van de instaptijd van de horeca en het (tijdelijk) verbod op de verkoop van lachgas. De terrassen zijn tijdelijk vergroot via een gedoogbesluit en de in het verleden gehanteerde termijn van 1 september dat de terrassen opgeruimd moeten zijn, is losgelaten.

Corona heeft voorsnog geen directe consequenties voor de uitvoering van de begroting 2020. In de eerder dit jaar vastgestelde actualisatie van het veiligheidsbeleid stond een voornemen tot een herijking van het prostitutiebeleid. Deze herijking wordt een jaar opgeschort en wordt opgenomen in de begroting 2021.

Vooruitzichten

Zowel bij een matig herstel als bij een worst case scenario zal de focus liggen op de informatievoorziening, het borgen van regionale afstemming en de handavingscomponent. In hoge mate bepalend voor onze inzet is de bereidheid van inwoners en ondernemers om zich te houden aan de (dan) geldende regels. Bij een worst case scenario is het risico niet uit te sluiten dat dit op termijn zal leiden tot nieuwe handavingsbesluiten. Wij verwachten bij een worst case scenario een herhaling van de effecten zoals we die in maart gezien hebben met bijvoorbeeld minder vermogensdelicten. Tegelijkertijd moeten we niet uitsluiten dat het maatschappelijk draagvlak voor continuering of aanscherping van de regels afvlakt. In die situatie zijn demonstraties of bewust regelovertrekend gedrag niet uit te sluiten. Vanwege een afnemend draagvlak en het risico dat meer dan thans daadwerkelijk handhavend moet worden opgetreden (met risico op diverse juridische procedures) sluiten wij niet uit dat bij een worst case scenario extra inhuur zal moeten plaatsvinden. Tenslotte spreekt het voor zich dat afhankelijk van de maatregelen bij een continuering de legesinkomsten op een lager niveau komen te liggen. Eind dit jaar zal u de integrale visie veiligheid worden aangeboden. De uitvoering van de daarin opgenomen ambities zullen vrijwel zeker getemporeerd moeten worden naarmate de ernst van de Coronacrisis zich opnieuw manifesteert en in tijd voortduurt.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

De formele besluitvorming in de aanpak van de Coronacrisis welke zijn vertaald in de diverse noodverordeningen, vindt in zeer overwegende mate plaats door het kabinet en de (voorzitter van de) veiligheidsregio. De noodverordening staat besluitvorming door het lokale bevoegde gezag niet toe. Op lokaal niveau is uitsluitend het besluit genomen tot een (tijdelijk) verbod op de verkoop van lachgas en is over gegaan tot effectuering van een eerder in de APV genomen bepaling met betrekking tot de zogenaamde instaptijden van de horeca.

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 1 Veiligheid					
1.1	Extra lasten Toezicht (inzet en kosten van derden)	-35	-55	U	35
1.2	Lagere inkomsten Leges	-25	-30	I	25
Totaal		-60	-85		60

Financiële toelichting

1.1. Extra lasten Toezicht (inzet en kosten van derden) (€ 35.000 nadeel)

Door de verschillende maatregelen die zijn genomen is er extra toezicht nodig voor onder meer de terrassen en het handhaven van de 1,5 meter maatregel. Hierdoor hebben de BOA's meer (nachtelijke) uren gemaakt dan gebruikelijk. Indien er een 2^e Corona golf komt; is de verwachting dat er nog meer handhaving nodig is op deze maatregel. Ook is er sprake van extra inhuur en diensten van derden (verkeersregelaars en stewards fietsparkeren Binnenstad). Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de extra lasten voor toezicht. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 224.000 in het gemeentefonds en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9. Op dit moment wordt ingeschat dat de meerkosten voor 2020 voor onze gemeente voor toezicht € 35.000 zijn. Het resterend deel van € 189.000 houden we beschikbaar op de stelpost gemeentefonds voor eventuele incidentele (nadelige) gevolgen van de Coronacrisis in 2020.

1.2. Lagere inkomsten Leges (€ 25.000 nadeel)

Door de verschillende maatregelen die zijn genomen en de gevolgen m.b.t. evenementen, horeca en het toezicht hierop zijn er lagere inkomsten uit leges. Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de lagere inkomsten voor leges. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 25.000. Dit bedrag is uitgekeerd in het gemeentefonds.

2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Aanspreekpunt bestuurlijk	Wethouder Gerrits
Betrokken sector (en)	Fysiek
Aanspreekpunt Ambtelijk	Henk-Jan Tromp

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Graffiti

Met de sluiting van scholen en sportverenigingen, nam ook de overlast van graffiti toe. In de eerste weken van de Coronacrisis is er veel extra graffiti gespoten in de stad. Om de openbare ruimte mooi en schoon te houden hebben we meer graffiti moeten verwijderen. Bij matig herstel verwachten wij geen extra kosten voor het verwijderen van graffiti. Bij een tweede Coronagolf is de verwachting dat de zelfde effecten zich voordoen in de openbare ruimte als dit voorjaar en dat extra inzet nodig is voor het schoon en mooi houden van de openbare ruimte.

Gevolgen parkeeropbrengsten

In de eerste maanden van 2020 waren de parkeerinkomsten op straat iets hoger dan in 2019 en in parkeergarage De Beurs bijna gelijk. De eerste Coronagolf heeft grote impact gehad op de parkeeropbrengsten. Bij een matig herstel verwachten wij dat dit ook gevolgen heeft voor de parkeeropbrengsten maar minder dan bij een eventuele tweede Coronagolf.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Tijdelijke sluiting skatepark Industriepark

De burgemeester heeft eindmaart na een crisioverleg besloten het skatepark aan de Industrieplein af te sluiten. Jongeren kwamen hier nog veelvuldig samen. Het park is met linten en borden afgezet geweest. Vanaf 9 mei is het skatepark weer open.

Verruimen venstertijden laden en lossen

Er worden tijdelijk geen venstertijden gehanteerd voor laden en lossen, waardoor winkels ook in de avond en nacht bevoorrad kunnen worden om zo de druk te verlichten bij transport ondernemers, de supermarkten vol te houden en hamsteren tegen te gaan.

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat					
2.1	Kunstwerken Graffiti verwijderen	-30	-30	U	-
Totaal		-30	-30		-

Financiële toelichting

2.1 Kunstwerken Graffiti verwijderen (€ 30.000 nadeel)

De openbare ruimte is het visitekaartje van de stad. In de eerste weken van de crisis is er extra veel graffiti gespoten in de stad. Om de openbare ruimte mooi en schoon te houden hebben we in 2020 graffiti moeten verwijderen. In dit geval is er sprake van onvoorziene, incidentele lasten, daarom zijn de werkelijke lasten hier genoemd, ervan uitgaande dat het wel of niet voorkomen van een 2^e golf niet van invloed is op de hoogte van dit bedrag.

De financiële gevolgen met betrekking tot parkeren zijn weergegeven in Programma 9.

2.3 Economie

Aanspreekpunt bestuurlijk	Wethouder Gerrits
Betrokken sector (en)	Fysiek
Aanspreekpunt Ambtelijk	Henk-Jan Tromp

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

De effecten van de Coronacrisis laten zich ook op economisch gebied in Hengelo gelden, net als elders in het land. Specifieke economische data voor Hengelo om de gevolgen van de Coronacrisis inzichtelijk te maken, anders dan bijvoorbeeld werkgelegenheidscijfers van het UWV of het gebruik van (Rijks)regelingen zoals NOW, zijn voornamelijk niet beschikbaar. Uit de diverse bestuurlijke en ambtelijke (bedrijfs)contacten de afgelopen maanden, horen we wat de uiteenlopende gevolgen zijn zoals die ook in de pers te volgen zijn. Vermindering van omzet, uitstellen van investeringen, uitstellen en vermindering van opdrachten, bedrijfsprocessen die noodgedwongen anders ingericht moeten worden, ontslag van personeel, aanpassen van waardeketens om afhankelijkheid van bepaalde leveranciers te verminderen en onzekerheid over de toekomst etc. Toch geldt voor een aantal specifieke sectoren dat zij als gevolg van de Coronacrisis economisch beter zijn gaan presteren, dit geldt bijvoorbeeld voor supermarkten en webwinkels.

Naast de Rijksregelingen hebben ook de gemeentelijke Coronamaatregelen zoals uitstel van gemeentelijke belastingen een dempend effect op de negatieve effecten van de Coronacrisis. De crisis laat zijn sporen achter. Voor de komende jaren verwachten wij, variërend per sector van onze economie, nog effecten op de economische groei van Hengelo en Twente als gevolg van deze Coronacrisis.

In het scenario matig herstel zien wij dat voor de Bedrijventerreinen: Veldkamp, Oosterveld en BXL beter gaan dan verwacht. Nuance is dat de vraag per branche enorm varieert. Bij Campus zijn er geen verkopen en zijn er ook geen opties. Onduidelijk is wat hiervan de oorzaak is. Voor de reguliere bedrijventerreinen worden geen grote gevolgen verwacht bij het basisscenario. Kantoren: Thuiswerken lijkt een blijvertje te worden, wat hiervan de gevolgen zullen zijn voor de kantorenmarkt is nog onduidelijk. Een daling van de vraag is niet uitgesloten. Dat hoeft niet perse tot problemen te leiden bij verkoop van kavels. Denkbaar is dat er nieuwe kantoorconcepten komen door Corona, waardoor er misschien juist wel vraag is naar nieuwbouw en dat de dip in de vraag met name terecht komt bij de bestaande kantorenmarkt. Voor de ontwikkeling van het WTC Business district kan dit gevolgen hebben.

Een tweede Coronagolf kan naast een verdere dip in de kantorenmarkt ook gevolgen hebben de verkoop van bedrijventerreinen.

Warenmarkt

Voor het geval de warenmarkt wederom geconfronteerd zou worden met een nieuwe uitbraak, zal dit ook gevolgen hebben. Dit is echter lastig in te schatten aangezien dit mogelijk kan leiden tot het al dan niet kunnen staan. Het niet kunnen staan zal van invloed zijn op de inkomsten uit marktgelden en zal daardoor afnemen. Daarentegen zou daardoor mogelijk een ruimere opstelling weer niet nodig zijn, zoals deze nu van kracht is en daardoor zouden wij weer minder extra kosten hoeven te maken. Er vanuit gaande dat het vergelijkbaar is met de eerdere ervaring, zal in ieder geval rekening gehouden kunnen worden met een extra kostenpost met oog op het verlenen van een ontheffing van het marktgeld en stroom.

Kermis

De kermis is afgelast. Door de afgelasting van de kermis worden er geen stagelden ontvangen. maar ook geen kosten gemaakt. Bij een scenario van matig herstel of een tweede Coronagolf kan het betekenen dat ook volgend jaar de kermis moet worden afgelast.

Toeristen

Corona heeft grote impact op het aantal overnachtingen en daarmee de toeristenbelasting. Zowel bij een matig herstel als een tweede Coronagolf wordt verwacht dat de toeristen en daarmee de inkomsten toeristenbelasting zullen afnemen ten opzichte van voor Corona. Bij een tweede coronagolf zijn de verwachtingen dat de inkomsten voor de toeristenbelasting lager zullen zijn dan bij een matig herstel.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Maatregelen Rijk

Pakket 1 economische maatregelen

- Werktijdverkorting
- Verruiming borgstelling MKB kredieten
- Inpassing extra budget bij noodzakelijke maatregelen voor medische beheersing
- Mogelijkheid van verzoek om bijzonder uitstel van betaling van belasting

Pakket 2 economische maatregelen

- Vervangen werktijdverkorting door tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (maximaal 3 maanden tegemoetkoming loonkosten)
- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)
- WW-premiedifferentiatie
- Noodloket voor ondernemers die direct zijn getroffen door overheidsmaatregelen
- Uitstel van betaling van belastingen
- Verlaging invorderingsrente en belastingrente
- Inwilligen verzoeken van ondernemers voor verlaging voorlopige aanslag
- BMKM: regeling om borgstellingskrediet naar 75% te veranderen zodat financiers makkelijker krediet kunnen verruimen voor mkb-bedrijven
- Hoger garantiebudget GO en verhoging maximale GO-faciliteit per onderneming
- Qredits krijgt geld om de door de Coronaproblematiek geraakte ondernemingen te ondersteunen
- Gunstigere borgstelling MKB-landbouwkredieten

Maatregelen Hengelo

Crisispakket binnenstad Hengelo

- Opzetten website hengelosamensterk.nl, waarin initiatieven worden samengebracht om effecten Corona te verlichten.
- Opzetten website koopinhengelo.nl om Hengelose ondernemers te ondersteunen.
- Opzetten extra communicatiekanaal met binnenstadsondernemers
- Promotiecampagne om maatregelen Rijk onder de aandacht te brengen
- Extra inzet centrummanager

Warenmarkt

In maart is de warenmarkt tijdelijk stilgelegd. Vanaf april is de warenmarkt in stapjes weer toegestaan tot de huidige grootte. Ondernemers die de standplaats niet konden bezetten betalen voor die weken geen marktgeld.

Terrassen

Het project vormgeving terrassen van een aantal horecagelegenheden krijgt van de gemeente Hengelo en Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente een vooruitbetaling van een extra voorschot, zodat de terrassen kunnen worden afgerond en de ondernemers financiële verlichting krijgen. Daarnaast is er door de gemeente meegewerkt aan het inrichten van grotere Corona terrassen.

Tegemoetkoming lokale belastingen voor getroffen ondernemers

(Op verzoek) uitstel van belastingontvangsten en later opleggen van aanslagen voor getroffen ondernemers. Voorafgaand aan de aanmaning is dit jaar een herinnering gestuurd als service. De invorderingsrente is tijdelijk op nul gesteld. Om precariobelasting te kunnen verminderen als terrassen en standplaatsen door regelgeving niet mogen worden gebruikt is de verordening hiervoor aangepast.

Coulance bij betalen facturen / belastingen

Er is een coulanceregeling (in de vorm van gespreide betaling) van kracht in geval er problemen bij betaling ontstaan en particulieren of ondernemers zich om die reden melden. Vanuit de gemeente wordt geen betalingstermijn gehanteerd. We dragen dus zorg voor een snelle betaling vanuit de gemeente.

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 3 Economie					
3.1	Toeristenbelasting	-57	-57	I	33
3.2	Afgelasting Lambertuskermis: minder uitgaven	76	76	U	-
3.2	Afgelasting Lambertuskermis: geen opbrengst stagelden	-207	-207	I	-
3.3	Extra lasten Markt	-40	-40	U	11
3.4	Lagere Inkomsten Markt	-11	-22	I	11
Totaal		-239	-250		55

Financiële toelichting

3.1 Toeristenbelasting (€ 57.000 nadeel)

Conform het collegebesluit zijn de voorlopige aanslagen toeristenbelasting 2020 verlaagd van 80% naar 30% van de werkelijke aantallen in 2019. Het kabinet heeft in de extra junicirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de misgelopen toeristenbelasting. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 33.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering, en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9.

3.2 Kermis (€ 131.000 nadeel)

Door de afgelasting van de kermis worden er geen stagelden ontvangen. Dit betekent een nadeel aan de inkomstenkant van € 207.000. De uitgaven voor het organiseren van de kermis vallen hierdoor ook € 76.000 lager uit. Er resteert een negatief saldo van € 131.000.

3.3 Extra lasten Markt (€ 40.000 nadeel) / 3.4 Lagere Inkomsten Markt (€ 11.000 nadeel)

Door de verschillende maatregelen die zijn genomen werd het noodzakelijk ook de markt aan te passen. De exploitatie van de markt is hierdoor geconfronteerd met hogere dan begrote lasten tot een bedrag van ca € 40.000. Dit betreft overwegend lasten van diensten van derden in de praktische sfeer i.v.m. bijvoorbeeld het herpositioneren van de markt (noodstroomvoorzieningen en overige benodigde aanpassingen). De verwachting is dat dit niet veel anders zal zijn in het geval van een 2e golf. Er is ontheffing verleend voor de periode dat een marktkoopman niet op de markt heeft kunnen staan. Navenant vervalt deels ook de vergoeding voor het stroomverbruik. Er is op basis van het aantal standplaatshouders en het tarief een inschatting gemaakt v.w.b. "gederfde" inkomsten. De inschatting is dat we ultimo 2020 minder marktinkomsten zullen hebben tot een bedrag van ca € 11.000. Het kabinet heeft in de extra septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de lagere inkomsten voor de markt in het gemeentefonds. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 22.000.

2.4 Onderwijs

Aanspreekpunt bestuurlijk	Wethouder Bruggink
Betrokken sector (en)	Sociaal
Aanspreekpunt Ambtelijk	Suzan Hagen

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Ook op het onderwijs hebben de Coronamaatregelen van het kabinet de nodige invloed gehad. De scholen en voorschoolse voorzieningen werden gesloten en zowel docenten als leerlingen waren plots aangewezen op thuisonderwijs en onderwijs op afstand. Ook de weekendschool en de huiswerkbegeleiding in het kader van het armoedebeleid konden in eerste instantie niet worden voortgezet. De gemeente kreeg de coördinatie op kinderopvang op scholen toebedeeld, waarbij de scholen in onderlinge afstemming tot invulling zijn gekomen. Voor een specifieke groep kwetsbare leerlingen moesten vanwege de specifieke ondersteuningsbehoefte met het oog op veiligheid en (onderwijs)begeleiding extra afspraken worden gemaakt.

Voor sommige kinderen en leerlingen wordt er rekening mee gehouden dat leerlingen ontwikkelings- en of onderwijsachterstand kunnen hebben opgelopen. In eerste instantie omdat niet alle leerlingen beschikten digitale middelen voor onderwijs op afstand, zoals een laptop. Hiervoor is ook extra beroep gedaan op armoedebeleid voor een aantal extra laptops. Ook voor ouders was het een opgave om (veelal) naast het werk de kinderen te helpen bij lesstof en structuur in het leren. Landelijk wordt onderzoek gedaan in hoeverre onderwijsachterstanden zijn opgelopen. De verwachting wordt uitgesproken dat door de Coronacrisis de kansongelijkheid in het onderwijs is toegenomen als gevolg van het gegeven dat ouders niet altijd over de benodigde basisvaardigheden, kennis of tijd beschikten. Inmiddels zijn sinds mei de scholen weer open, is ook het leerlingvervoer weer opgestart en zijn de scholen na de zomervakantie begonnen met volledig fysiek onderwijs.

De taallessen die in het kader van laaggeletterdheid en in het kader van de pilot duale trajecten (inburgering) konden, nadat werd gezorgd voor de juiste digitale middelen, worden voortgezet.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Rijk

- Vergoeding eigen bijdrage van ouders voor voorschoolse voorziening
- Vergoeding kosten noodopvang van kinderen van ouders in cruciale beroepen
- Compensatie 3 maanden kwijtschelding huur gymnastieklokalen

Maatregelen Hengelo

- Onderwijs kwetsbare kinderen
De veiligheid en (onderwijs)begeleiding voor kwetsbare kinderen moet geborgd zijn. Er wordt maatwerk geleverd wat betreft extra onderwijs, voor vragen kan men bij de gemeente terecht
- Taalmeter uitstel, vanwege het niet fysiek kunnen afnemen van de Taalmeter is deze tot nader order gestopt.
- Doorbetaling leerlingvervoer
- Vergoeding eigen bijdrage ouders voor voorschoolse voorzieningen
- Noodopvang voor kinderen van ouders met cruciale beroepen
- Kwijtschelding 3 maanden huur aan amateursportverenigingen van gymnastieklokalen

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 4 Onderwijs					
4.1	Minder ritten leerlingen vervoer	150	150	U	-
4.2	Leerlingenvervoer compensatie aanbieders	-95	-95	U	-
4.3	Leerlingenvervoer - meerkosten vervoerders ivm RIVM maatregelen	PM	PM	U	-
4.4	Noodopvang kinderopvang	-22	-44	U	22
4.5	Vergoeden eigen bijdrage van ouders voor voorschoolse voorzieningen peuters	-39	-78	U	39
4.6	Wegvallen incidentele verhuur gymnastieklokalen	-70	-105	I	-
4.7	3 maanden huurderiving gymnastieklokalen door kwijtschelding	-23	-46	I	23
4.8	Hogere stookkosten gymhallen	-13	-26	U	-
	Totaal	-112	-244		84
4.7	Compensatie in programma 4 voor 4.7: 3 maanden huurderiving gymnastieklokalen door kwijtschelding	23		I	
	Programmatotaal	-89			

Financiële toelichting

4.1 Minder ritten leerlingenvervoer (€ 150.000 voordeel)

Door de verschillende maatregelen die er zijn genomen konden leerlingen vanaf half maart tot begin juni niet naar school waardoor minder ritten werden gereden. Vanaf juli is dit vervangen door een mondkapjesplicht voor kinderen vanaf 13 jaar en ouder. Ook in het worstcase scenario verwachten we dus dat er vrijwel 'normaal' gereden blijft worden (met mondkapjes plicht).

4.2 Compensatie aanbieders (€ 95.000 nadeel)

Met de vervoerders is afgesproken dat er, voor wat betreft al het doelgroepenvervoer, over de maanden maart t/m juni twee facturen naar de gemeente zijn gestuurd. Eén factuur met de werkelijk gereden ritten en één factuur met de aanvulling tot 80% van de omzet (dagtarief februari maal het aantal dagen dat normaalgesproken gereden zou worden). De compensatie bedroeg in totaliteit € 95.000.

4.3 Meerkosten vervoerders i.v.m. RIVM richtlijnen (P.M.)

De direct met Coronacrisis verband houdende eventuele meerkosten bij vervoer dat doorgaat, zullen door het Rijk aan gemeenten worden vergoed. U kunt hierbij denken aan meerkosten als gevolg van het volgen van de protocollen voor veilig en verantwoord taxi- en zorgvervoer die op basis van de RIVM-maatregelen zijn opgesteld. In het leerlingenvervoer voor het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs hoeven leerlingen geen 1,5 meter afstand te houden van elkaar. In het leerlingenvervoer naar het voortgezet (speciaal) onderwijs hoeft dat ook niet, al is dan wel een chirurgisch (chauffeur) of niet chirurgisch (leerlingen) mondkapje verplicht. Daarom worden er naar huidig inzicht geen (substantiële) meerkosten verwacht.

4.4 Noodopvang kinderen met ouders cruciaal beroep (€ 22.000 nadeel)

Het kabinet heeft besloten om voor kinderen van wie één of beide ouders een cruciaal beroep hebben, noodopvang te organiseren. Gemeenten coördineren de noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen. De (gratis) noodopvang voor overdag eindigt op 8 juni maar de (gratis) noodopvang voor avond, nacht en weekenden wordt langer beschikbaar gesteld. Om deze noodopvang te organiseren zijn extra medewerkers ingezet en zijn kosten gemaakt voor beveiliging (€ 22.000). Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor noodopvang van kinderen met ouders in cruciale beroepen. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 95.000. Dit bedrag wordt uitgekeerd in het gemeentefonds en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in programma 9. Op dit moment wordt ingeschat dat de meerkosten voor 2020 voor onze gemeente € 22.000 zijn. Het resterend deel van € 73.000

houden we beschikbaar op de stelpost gemeentefonds voor eventuele incidentele (nadelige) gevolgen van de Coronacrisis in 2020.

4.5 Vergoeden eigen bijdrage ouders voorschoolse voorzieningen peuters (€ 39.000 nadeel)

Ouders van kinderen die gebruik maken van een voorschoolse voorziening hebben gedurende de periode van sluiting van deze voorzieningen de eigen bijdragen gewoon doorbetaald. Het kabinet heeft in de extra junicirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de vergoeding van eigen bijdragen van ouders voor voorschoolse voorzieningen. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 39.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9.

4.6 Wegvallen incidentele verhuur gymnastieklokalen (€ 70.000 nadeel)

Doordat de gymnastieklokalen minder zijn gebruikt voor sportevenementen en ander incidenteel gebruik, is een deel van de huuropbrengsten weggevallen. Dit leidt tot een nadeel in de huuropbrengsten van € 70.000.

4.7 Huurderving van 3 maanden voor amateur sport verenigingen (€ 23.000 nadeel)

Voor de maanden maart, april en mei 2020 wordt een tegemoetkoming sportaccomodaties aangeboden dit houdt in dat de huur voor amateursportverenigingen in deze periode kwijtscholden wordt. Voor gymnastieklokalen bedraagt deze kwijtschelding € 23.000. Het kabinet heeft via de brief van 29 juli gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor gederfde huurinkomsten als gevolg van kwijtschelding. Dit bedrag wordt uitgekeerd in de vorm van een specifieke uitkering en is terug te vinden in dit programma. Het is nog niet duidelijk op welk bedrag of percentage de Gemeente Hengelo mag rekenen. Dit wordt uiterlijk medio december 2020 duidelijk, maar we verwachten 100% compensatie.

4.8 Hogere energielasten door ventilatie middels openstaande deuren in winter gymnastieklokalen (€ 13.000 nadeel)

Momenteel wordt binnen gymnastieklokalen extra geventileerd ter voorkoming van Coronabesmettingen. Dit geschiedt middels het openen van ramen en (nood)deuren. Wij verwachten door deze maatregel een hogere energierekening in de winter. Op basis van de energie afrekening in 2019 verwachten wij dat het financiële effect van deze maatregel voor de maanden oktober, november en december € 13.000 zal bedragen.

Compensatie

4.7 Huurderving van 3 maanden voor amateur sport verenigingen (€23.000 voordeel).

2.5 Sport, cultuur & recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk	Wethouder ten Heuw/Wethouder Bruggink/Wethouder van Wakeren
Betrokken sector (en)	Sociaal/Fysiek/Dienstverlening
Aanspreekpunt Ambtelijk	Suzan Hagen/Henk-Jan Tromp/Gijs Tiebot

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

De impact van de Coronacrisis is groot in het sport- en cultuurveld. Zo heeft Corona op vrijwel iedere sportaanbieder, culturele instelling of vereniging impact gehad.

Sport - Algemeen

De sport heeft in eerste instantie als gevolg van de lockdown tijdelijk helemaal stilgelegen. Nadat de eerste versoepelingen waren aangekondigd kwam er veel energie en creativiteit vrij bij alle vrijwilligers en overige sportaanbieders om het sportaanbod waar mogelijk weer op te starten.

Een inventarisatie van de impact van Corona op sportaanbieders wijst uit dat veel sportverenigen kampen met minder inkomsten uit sponsoring, kantine en lidmaatschappen als gevolg van opzegging en stillegging van activiteiten. De sponsorinkomsten dragen 15% tot 25% bij aan de inkomsten van verenigingen. Deze sponsoren zijn voor een groot deel MKB-ers die zelf getroffen zijn door de Coronacrisis. Het is nog onzeker in welke mate sponsoren het komende seizoen in staat zijn om hun verplichtingen na te komen. De eerste signalen van sponsoren die afhaken of uitstel vragen zijn er inmiddels.

Grote (buitensport)verenigingen met een eigen accommodatie hebben een begroting die voor een deel (ca. 25%) steunt op kantine inkomsten. Deze inkomsten zijn deels weggevallen en de opbrengsten voor het komende seizoen zijn zeer onzeker. Voetbalverenigingen gaan uit van een daling van kantine inkomsten van 25 tot 50 %. Tegelijkertijd lopen verplichtingen rond de accommodatie door. Dit geeft met name problemen in begrotingen voor het komende seizoen 2020/2021. In hoeverre clubs in het komende seizoen een sluitende begroting weten te presenteren is ook afhankelijk van het verloop van het ledenaantal. De aanwas van leden in de jongste categorieën blijft achter. Tegelijkertijd zijn er met name in de leeftijdscategorie 18 t/m 25 meer leden die hun lidmaatschap opzeggen tijdens de coronacrisis. Mogelijk ook door keuze voor individuele sporten. Hierdoor is over het algemeen het ledenaantal van sportverenigingen aan het begin van het seizoen 2020/2021 gedaald met zo'n 2% tot 10%. Wel zien we grote verschillen tussen takken van sport – tennisverenigingen zagen dikwijls een stijging van ledenaantallen – en onderscheiden verenigingen zich positief die zeer actief zijn geweest tijdens de 'intelligente lockdown'.

De druk op vrijwilligers is groot geweest de afgelopen periode. Ook heeft de anderhalvemeter norm effect op het gebruik van de accommodaties. Trainingen en wedstrijden van volwassenen moeten daardoor meer worden verspreid wat een grotere druk op de sportaccommodaties geeft. Daarnaast is er de zorg of de binnensportaccommodaties en de kleedkamers wel voldoen aan de ventilatie eisen. Zeker als in de winter het minder aantrekkelijk wordt om ramen en deuren open te zetten. Dit leidt tot een hoger energieverbruik.

Bij de denksport zien we de nodige voorzichtigheid. De gemiddelde leeftijd van deelnemers ligt hoger en mensen vallen veelal in de risicogroep. Daardoor zijn deze extra voorzichtig met de herstart van activiteiten. Sommige verenigingen willen geen enkel risico nemen en zijn daarom nog niet begonnen met activiteiten. Dit kan zeker bij deze groep leiden tot toename van eenzaamheid.

Sport - Twentebad

De Corona impact op zwembaden is fors en vooralsnog blijvend van duur. Na een periode van volledige sluiting, mogen alle activiteiten weer worden aangeboden. Activiteiten zoals het baanzwemmen, het zwemonderwijs en de groepslessen zonder noemenswaardige beperkingen. Recreatief zwemmen, verhuur en het horeca-aanbod hebben en houden nog voor onbepaalde tijd last van forse beperkingen. Voor aanbod zonder veel beperkingen, zoals baanzwemmen, geldt tevens dat een deel van de (oudere/kwetsbare) bezoeker er zelf voor kiest om nog geen deel te nemen.

Zolang er sprake blijft van het scenario "matig herstel" is de verwachting dat dit resulteert in een inkomstenderving van 30 tot 40% gedurende deze periode. Veruit het grootste deel hiervan wordt veroorzaakt door de beperkingen op recreatief zwemmen en lagere inkomsten uit de horeca. Inkomsten uit verhuur zijn, met name als het over zwem-/waterpolowedstrijden gaat, ook onzeker.

Sport - Hengelo Sport

De Corona impact op Hengelo Sport is vooral maatschappelijk. De grote toernooien zullen grotendeels zonder publiek zijn en de verwachting is dat vaker sprake zal zijn van uitval van lessen. De deelname van alle basisscholen is net als het vorig schooljaar weer 100%. Corona heeft dus geen effect op de vraag vanuit scholen om deel te nemen. Dat is boven verwachting.

Sport - Verhuur gymzalen/sporthallen/FBK

De periode maart 2020 tot aan het einde van de zomervakantie was een periode van volledige sluiting tot weer langzaam mogen beginnen. Als het huidige scenario "matig herstel" blijft voortduren is de verwachting dat de begrote inkomsten vanaf medio augustus 2020 gehaald gaan worden Ook in 2021. Een onzekere factor hierbij is wel dat er geen duidelijkheid is over de toekomstige normen met betrekking tot ventilatie. Op dit moment wordt vol ingezet op natuurlijke ventilatie. Deuren en ramen zoveel mogelijk open. Dit leidt tot een hoger energieverbruik. Als het buiten kouder wordt zal natuurlijke ventilatie steeds minder comfortabel zijn. Of de dan geldende normen gehaald gaan worden met mechanische ventilatie wordt op het moment van schrijven onderzocht. Als accommodaties hierdoor moeten sluiten is er geen alternatief. Per direct zullen de inkomsten van die gymzaal/sporthal dan naar 0 gaan.

Cultuur

Ook alle culturele activiteiten in Hengelo werden in het voorjaar diep getroffen door de intelligente lockdown. Uit een rondje langs het veld blijkt dat na de plotselinge sluiting van de culturele instellingen in maart ook nu de verwachting is dat er in september nog niet veel culturele activiteiten opgestart zullen kunnen worden. Formeel wordt die ruimte wel geboden, maar de maatregelen zijn voor het organiseren van kunst- en cultuuractiviteiten te beperkend. Zo konden de culturele kernvoorzieningen sinds 1 juni gedeeltelijk of zeer beperkt open en was het grootste deel van de amateurkunstverenigingen nog dicht. Na de zomervakantie zien we dat circa drie kwart van de amateurkunstverenigingen in aangepaste vorm een deel van de activiteiten weer start. Activiteiten voor een besloten gezelschap (zoals repetities en lessen) kunnen aangepast wel plaatsvinden, maar activiteiten die voor publiek toegankelijk zijn (zoals concerten, tentoonstellingen en exposities) worden niet of in sterk afgeslankte vorm aangeboden. De culturele sector heeft nog veel last van de 1,5 meter regelgeving, waardoor oefenruimtes onvoldoende kunnen worden benut en veel minder bezoekers kunnen worden ontvangen in instellingen of bij optredens en activiteiten niet of minder rendabel worden. Daar komt bij dat veel vrijwilligers, leden en bezoekers vanwege leeftijd onder de risicogroep vallen, hetgeen tot gevolg heeft dat de bereidheid om bij te dragen aan activiteiten of om deze te bezoeken ook afneemt.

Dat betekent dat de culturele bedrijvigheid eigenlijk nog voor een belangrijk deel stil ligt. Hier wordt met het oog op het verwachte verloop van de ontwikkelingen rond het virus en eventuele vaccins voorlopig nog geen verandering in verwacht. Het niet of slechts gedeeltelijk open gaan (en veelal ook in een niet kostendekkende vorm) leidt tot de vraag wat het effect is op de lange termijn, zowel voor de culturele instellingen als voor de verenigingen.

De impactanalyse levert op dat de totale omvang van het verwachte financiële tekort bij de respondenten in de culturele sector in totaal € 1,7 miljoen is. Een groot deel komt daarvan voor rekening van de kernvoorzieningen (€1,5 miljoen), waarbij voor Schouwburg, Metropool en OYFO geldt dat zij wel gebruik kunnen maken van Rijksmaatregelen als NOW en dat ze in aanmerking komen voor steunmaatregelen waardoor dit tekort aanzienlijk opgevangen wordt. De verwachting is dat met de steunmaatregelen zij met een totaalbedrag €1,1 miljoen gecompenseerd kunnen worden (waar gemeente Hengelo ca. € 270.000 aan bijdraagt). Van de aanvullende culturele voorzieningen (ca. € 25.000 bij 13 respondenten) en bij de amateurkunstverenigingen (ca. € 130.000 bij 37 instellingen) wordt verwacht dat 2020 gezamenlijk met een fors tekort wordt afgesloten. Het onderzoek wijst uit dat de culturele instellingen in 2020 nog goed in staat zijn om aan de financiële verplichtingen aan de gemeente en aan derde partijen te kunnen voldoen. Een klein aantal

instellingen heeft gevraagd om financiële steun omdat zij het verwachte financiële tekort in 2020 niet zelf kan dekken. Op kleine schaal wordt wel verwacht dat er niet voldaan kan worden aan de subsidievoorwaarden. Bij aanvullende voorzieningen is wel de verwachting dat soms huur aan derde partijen niet voldaan kan worden.

Erfgoed

Evenementen: het effect op het houden van evenementen gericht op erfgoed is zoals te verwachten groot. In de buitenlucht zijn en worden activiteiten sporadisch georganiseerd. Binnen is het nagenoeg onmogelijk. Onderhoud erfgoed particulieren: doordat in de fase van de lockdown duidelijk werd dat vakantieplannen onder druk kwamen te staan is het bouwkundige onderhoud wel opgepakt. Dit was goed te zien in het aantal aanvragen voor subsidie in het Tuindorp 't Lansink. Onderhoud religieus erfgoed: er is sporadisch geïnvesteerd, soms omdat wachten niet langer kon. De subsidiebijdragen vanuit o.a. gemeente waren bij de kerkbesturen, gezien de sluiting van de kerken, hard nodig. Enkele grote projecten zijn nu in uitvoering welke voorafgaand aan de Coronacrisis al waren voorbereid. Verder blijven herbestemmingen naar wonen financieel interessant. Voor 2020 is het subsidiebudget volledig besteed. De bijdrage zal hard nodig zijn om onderhoud te blijven stimuleren, ongeacht het scenario.

Bij matig herstel kunnen de evenementen weer opgestart worden, de impact op het onderhoud zal beperkt blijven. Bij een 2^e golf zal het onderhoud na verwachting ook stagneren. Evenementen en promotie van erfgoed wordt steeds lastiger. Herbestemmingen van leegstaande panden wordt mogelijk een probleem.

Vertraging in projecten Van Grijs naar Groen Woolde en Noord

De vergroeningsprojecten in Woolde en Noord hebben enige vertraging opgelopen. De bewonersavond in Woolde, waarbij er gestemd zou worden op het winnende idee, kon niet doorgaan vanwege de lockdown. De stemming is vervolgens omgezet naar een stemming via DigiD. Pas nadat de stemming in Woolde afgerond was, is het project opgestart in Noord. Bewoners hebben inmiddels ideeën in kunnen dienen, en deze worden in september/oktober beoordeeld. Het streven is nog om de winnende ideeën (van zowel Woolde als Noord) nog deze winter uit te voeren.

Vertraging aanleg en vernieuwing speelplekken

De aanleg en vernieuwing van speelplekken heeft vertraging opgelopen, onder andere omdat speeltoestellen met zijn tweeën moeten worden geplaatst. Dit was vanwege de afstandregel van 1,5 meter een tijd niet mogelijk. Ook was de bezetting op locatie bij Gildebor lager.

Inmiddels zijn de werkzaamheden weer op gang gekomen. Voor de komende jaren worden daarom door Corona geen verdere consequenties verwacht, mits de maatregelen niet weer verzaagd worden.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Maatregelen Rijk

- Instellingen en zzp'ers in de cultuursector kunnen gebruik maken van de kabinetsbrede maatregelen voor banen, inkomens en economie.
- Er zijn sectorspecifieke maatregelen voor het culturele en creatieve veld, gericht op (coulance)afspraken en financiering binnen de bestaande kaders en gericht op ondersteuning van instellingen en makers op de korte termijn.
- Aanvullend is door het Rijk in totaal € 360 miljoen voor de culturele sector beschikbaar gesteld, waarin diverse steunmaatregelen zijn opgenomen die relevant zijn voor de gemeente Hengelo, te weten:
- €48,5 miljoen is beschikbaar voor de steunmaatregel cruciale vitale instellingen in de regio waar Metropool en Schouwborg Hengelo voor in aanmerking komen. Voorwaarde is dat de provincie en gemeente met matchingsgelden bijdragen.;

- Hiervan is € 60 miljoen ter beschikking gesteld voor lokale culturele infrastructuur, waarvan de gemeente €316.000 heeft ontvangen, en;
- Een aanvullend bedrag van € 60 miljoen voor lokale culturele instellingen is beschikbaar gesteld, waarvan de gemeente een bedrag van € 252.000 ontvangt.
- Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties COVID-19 (TVS) Compensatie van kwijtschelding 3 maanden huur amateursportverenigingen

Maatregelen Hengelo

- Kwijtschelding 3 maanden huur amateursportverenigingen van gemeentelijke sportaccommodaties.
- Ondersteuning van sportaanbieders om het sportaanbod daar waar mogelijk weer op te starten bijvoorbeeld bij het onderbrengen van binnensportverenigingen op buitenaccommodaties en cultuurverenigingen in sportaccommodaties.
- Subsidies voor gesubsidieerde instellingen (vanuit cultuur, welzijn, jeugd en sport) worden naar redelijkheid en billijkheid vastgesteld indien de activiteiten niet (helemaal) worden gerealiseerd dankzij het Coronavirus. Hierbij blijft de maximale bijdrage het subsidieplafond (zoals begroting 2020) of, indien lager, het bedrag in de beschikking. Daarnaast zijn enkele subsidie-uitbetalingen aan culturele instellingen naar voren gehaald.
- Samen met de provincie zijn de bijdragen in het kader van de landelijke regeling ondersteuning vitale regionale infrastructuur voor Schouwborg en Metropool gematcht. In overleg met de provincie wordt geprobeerd een soortgelijke steunmaatregel te treffen voor Oyfo die ook een zwaar financieel tekort verwacht en buiten de rijksregeling valt.

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie					
5.1	Ventilate sportaccommodaties	-21	-35	U	-
5.2	Wegvallen incidentele verhuur sporthallen	-75	-112	I	-
5.3	3 maanden huurderiving sporthallen door kwijtschelding	-28	-56	I	28
5.4	3 maanden huurderiving sportparken door kwijtschelding	-85	-170	I	85
5.5	3 maanden huurderiving amateurvereniging Twentebad door kwijtschelding	-22	-44	I	22
5.6	Lagere opbrengst o.a horeca, recreatief zwemmen en groepslessen	-600	-900	I	-
5.7	Inhuur personeel van derden	100	150	U	-
5.8	Matching rijksbijdrage Schouwborg	-95	-95	U	95
5.9	Matching rijksbijdrage Metropool	-64	-64	U	64
5.10	Matching provinciale bijdrage Oyfo	PM	PM	U	
Totaal		-890	-1.326		294
5.3	Compensatie in programma 5 voor 5.3: 3 maanden huurderiving sporthallen door kwijtschelding	28	-	I	
5.4	Compensatie in programma 5 voor 5.4: 3 maanden huurderiving sportparken door kwijtschelding	85	-	I	
5.5	Compensatie in programma 5 voor 5.5: 3 maanden huurderiving amateurvereniging Twentebad door kwijtschelding	22	-	I	
Programmatotaal		-755			

Financiële toelichting

5.1 Ventilatie sportaccommodaties (€ 21.000 nadeel)

Voor het laten uitvoeren van een ventilatiescan in de sportaccommodaties en het aanbrengen van Coronastickers is een nadeel van € 7.000 ontstaan. In sporthallen wordt extra geventileerd door het openzetten van deuren en ramen. Tijdens de wintermaanden verwachten wij hierdoor een stijging van de energiekosten van € 4.000. Vanwege het openzetten van deuren in sporthallen voor ventilatie, wordt er aan het eind van de dag een extra bewakingscontrole uitgevoerd, de kosten hiervan bedragen naar verwachting € 7.000. Op het FBK terrein zijn extra nood toiletten geplaatst zodat professionele sporters en amateursporters niet in contact kunnen komen € 3.000.

5.2 Wegvallen incidentele huur sporthallen (€ 75.000 nadeel)

Door het wegvallen van de incidentele verhuur van sporthallen voor wedstrijden en evenementen is een nadeel van € 75.000 ontstaan. Hiervoor vindt geen compensatie plaats. Een mogelijke tweede golf zou kunnen leiden tot een nieuwe periode wegvallen incidentele verhuur van sporthallen.

5.3-5.5 Opbrengstderving verhuur sporthallen, sportparken en Twentebad (€ 135.000 nadeel)

Voor de maanden maart, april en mei 2020 wordt een tegemoetkoming sportaccommodaties aangeboden, dit houdt in dat de huur voor amateursportverenigingen in deze periode kwijtscheldend wordt. Voor sporthallen bedraagt deze kwijtschelding € 28.000, voor sportparken € 85.000 en voor het Twentebad € 22.000. Het kabinet heeft via de brief van 29 juli gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor gedeelde huurinkomsten als gevolg van kwijtschelding. Dit bedrag wordt uitgekeerd in de vorm van een specifieke uitkering en is terug te vinden in dit programma. Het is nog niet duidelijk op welk bedrag of percentage de Gemeente Hengelo mag rekenen. Dit wordt uiterlijk medio december 2020 duidelijk, maar we verwachten 100% compensatie. Een mogelijke tweede golf kan leiden tot aanvullende perioden van kwijtschelden van huur.

5.6-5.7 Twentebad (€ 500.000 nadeel)

Het Twentebad heeft in 2020 een verwachte lagere opbrengst van € 600.000 voor o.a. horeca, recreatief zwemmen en groepslessen. Dit wordt veroorzaakt door de tijdelijke sluiting van het Twentebad en vanwege de afstandregel van 1,5 meter. Hier tegenover staat een verwacht voordeel van € 100.000 als gevolg van minder inhuur personeel van derden.

5.8-5.10 Matching rijksbijdrage schouwburg, metropool en Oyfo (€ 159.000 nadeel)

Op basis van de regeling Podia Covid-19 hebben wij de rijksbijdrage voor de Schouwburg en Metropool samen met de provincie Overijssel en voor metropool ook samen met de gemeente Enschede gematched. Aan de schouwburg wordt op basis van deze regeling een bijdrage van € 95.000 verstrekt door de gemeente Hengelo en aan Metropool een bijdrage van € 64.000. Het kabinet heeft in de extra juni- en septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor lokale culturele voorzieningen in het gemeentefonds. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 576.000. Voor Oyfo zijn we momenteel met de provincie in gesprek om de mogelijkheden voor een soortgelijke matching te verkennen. In afwachting van nadere invulling staat het restant deel van deze gemeentefondsmiddelen € 417.000 op een stelpost in programma 9.

Compensatie

5.3-5.5 Opbrengstderving verhuur sporthallen, sportparken en Twentebad (€ 135.000 voordeel)

2.6 Sociaal domein

Aanspreekpunt bestuurlijk	Wethouders van Wakeren, ten Heuw en Bruggink
Betrokken sector (en)	Sociaal
Aanspreekpunt Ambtelijk	Suzan Hagen

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

De sociale impact van de Coronacrisis is groot. De bestaanszekerheid van veel inwoners is in gevaar gekomen. Zo is het toekomstperspectief onder jongeren onder druk komen te staan en zijn er signalen van kinderen met groeiende (leer) achterstanden en extreme eenzaamheid onder ouderen. Ook kunnen sommige aanbieders van zorg en ondersteuning minder of andere zorg verlenen of activiteiten uitvoeren vanwege de RIVM maatregelen. Zorg heeft zich in eerste instantie beperkt tot digitaal en telefonisch contact en doet dat, zij het in mindere mate, nog steeds nu sinds juni/juli meer mogelijkheden zijn ontstaan. Het gebruiksnut van ruimtes voor collectieve activiteiten wordt als gevolg van Corona echter nog steeds sterk gereduceerd.

Ook is er een deel van onze inwoners die vanwege het risico ziek te worden van het Coronavirus, zowel thuis als buitenshuis, liever afziet van zorg en ondersteuning om besmetting te voorkomen. Dat heeft op haar beurt weer extra impact op (overbelaste) mantelzorgers. Wij verwachten in de loop van 2020 dan wel in 2021 een boeggolf van aanvragen Jeugd en Wmo, die mogelijk intensievere en langdurigere inzet van zorg en ondersteuning vragen.

We zien ook dat het vrijwilligerswerk, dat zo belangrijk is in onze samenleving, een grote terugslag heeft gehad en nog steeds heeft. In de periode maart – 1 juli gingen bij veel organisaties en plaatsen waar vrijwilligerswerk wordt uitgevoerd, de deuren letterlijk op slot. Ook de eigen vrijwilligers werden naar huis gestuurd. De (vrijwillige) organisaties die inmiddels herstart zijn, doen dit met de bestaande vrijwilligers en werken op dit moment nog niet met nieuwe vrijwilligers. Het beeld is dat Corona maakt dat zowel organisaties als sommige klanten terughoudend zijn. Afhankelijk van de ontwikkeling van het Coronavirus en de maatregelen die worden opgelegd, zullen activiteiten langzaam weer worden opgestart. Vaak anders. Minder of kleinschaliger. Dit zal ook in 2021 nog verder doorwerken. Ook de wijkwelzijncentra hebben lange tijd hun activiteiten stilgelegd. Voor hen betekende dat enerzijds minder inkomsten, anderzijds minder uitgaven. Dit leidt op de korte termijn nog niet tot problemen, Vanaf 1 september zijn diverse activiteiten, zij het met beperkte mogelijkheden weer opgestart. In algemene zin wordt ervaren dat een groot deel van de mensen die gebruik maken van de ongeorganiseerd inloop mogelijkheden (kop koffie drinken) gedecimeerd is. Een overgroot deel van de vaste bezoekers blijft weg. Dit zal ook in 2021 nog doorwerken en het is te hopen dat de gang naar de wijkwelzijnsvoorzieningen dan weer aantrekt. Dit vraagt wel om extra investering in communicatie (mensen er weer bij halen).

Dat geldt ook voor de activiteiten voor onze statushouders en inburgeraars. Weliswaar is de maatschappelijke begeleiding door Menthol grotendeels doorgegaan, doch fietslessen en ondersteuning door taalmaatjes en bijeenkomsten voor het participatie verklaringstraject hebben stilgelegen. Tegelijkertijd worden nu andere manieren gevonden voor taalondersteuning bijvoorbeeld door samen wandelen maar ook digitale contacten. Het ROC is sinds 31 augustus weer gestart met taal in de wijk.

De crisis heeft ook de kwetsbaarheid van bepaalde groepen extra blootgelegd, zoals zzp'ers, flexwerkers en jongeren. Veel mensen met flexcontracten en tijdelijke contracten zijn hun baan kwijt en veel zelfstandigen zijn hun opdrachten kwijt. Veel ondersteuningsmaatregelen van het Rijk zijn erop gericht deze groepen te ondersteunen. De ondersteuningsmaatregelen houden op een zeker moment op. De vraag zal zijn in hoeverre de maatregelen de gevolgen van de crisis voldoende hebben gedempt. Zelfstandigen worden nu bijgestaan door de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo). Door de crisis verwachten wij een toename van ZZP'ers die afhankelijk worden voor de bijstand voor zelfstandigen, de Bbz. Deze groep heeft geen recht op WW en zal na afloop van de Tozo bij onvoldoende inkomsten een beroep moeten doen op de Bbz.

Voor ondernemers uit hard geraakte branches en sectoren zal ingezet worden op begeleiding richting een andere branche of werk in loondienst. Dit gaat extra inzet vragen van onder andere de dienstverlening van het Leerwerkloket en druk leggen op diverse financieringsmogelijkheden zoals het Twents Fonds voor Vakmanschap.

Op moment van schrijven zien wij (nog) geen grote toestroom in de bijstand. Het is nog moeilijk te zeggen of dit een direct gevolg van de noodmaatregelen van het Rijk is of dat de verhoogde instroom volgt als de WW-rechten van mensen aflopen. Ook is nog onzeker hoe snel de economie zich herstelt en of de echte gevolgen pas later zichtbaar worden. Dit zal in (de loop van) 2021 wellicht duidelijk worden.

De SWB heeft een lagere omzet gerealiseerd als gevolg van de lockdown. Daarnaast heeft de SWB hogere kosten als gevolg van de voorgeschreven 1,5 meter afstand. Hierdoor is meer bedrijfsruimte nodig en ontstaan er hogere kosten voor vervoer van medewerkers.

Wij verwachten dat meer mensen tegen of onder de armoedegrens terechtkomen of met schuldenproblematiek te maken krijgen. Op dit moment is dat nog niet goed merkbaar, naar verwachting als gevolg dat mensen meer uitstel van betaling krijgen etc. De verwachting is dat dit geen blijvende situatie is en er juist later (2021 en verder) sprake zal zijn van een flinke toename van cliënten voor Budget Alert en Stadsbank.

Ook voor die mensen die aangewezen waren op activiteiten in het kader van armoedebeleid, waaronder de Stichting Voedselbank Midden Twente (is een aantal weken gesloten geweest); Kinderresto van harte; de Weekendschool, Tactory (is een periode dicht geweest en heeft geen fietsen kunnen leveren), huiswerkbegeleiding minder of (al dan niet tijdelijk) niet beschikbaar geweest.

Kortom, het meedoen van inwoners aan de samenleving, hoofddoel van dit programma, staat in alle opzichten onder druk. Nu, maar ook de komende jaren. Afhankelijk van de duur van deze Coronaperiode en een eventuele economische crisis.

Daarentegen laat de Coronacrisis ook zien hoe wendbaar en behulpzaam onze maatschappij is. Er zijn veel initiatieven ontstaan die elk op eigen wijze in positieve zin een sociale impact hebben met initiatieven van verschillende pluimage. Van Wijkkracht met extra aandacht voor eenzame ouderen tot mantelzorgers via initiatieven als Humanitas Match en All4free tot individuele boodschappenservice voor kwetsbare doelgroepen, en belmaatjes, vrijwillige psychologen, en verzorgen van knutselmateriaal voor kinderen thuis.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Maatregelen *Rijk*

TOZO 1

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de Coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de Coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de Coronacrisis op te vangen.

TOZO 2

Vervolg op TOZO 1 vanwege de aanhoudende impact op onze samenleving en economie. Binnen Tozo 2 wordt bij een aanvraag ook het inkomen van een eventuele partner getoetst.

Vervolg TOZO 3 t/m juni 2021

Binnen de Tozo 3 wordt bij een aanvraag het vermogen getoetst. Tevens wordt binnen de Tozo 3 ingezet op begeleiding van ondernemers richting meer kansrijke branches of werk in loondienst.

Compensatie gedeelde inkomsten SW-bedrijven

Landelijk heeft het Rijk in totaal voor het jaar 2020 in totaal 140 miljoen euro uitgetrokken om sociale werkbedrijven te compenseren voor gedeelde inkomsten als gevolg van de lockdown.

Budget voor bijstandsuitkeringen (BUIG)

Het Rijk heeft toegezegd gemeenten te compenseren voor de verhoogde instroom in de bijstand. De verwachting is dat eind september duidelijk is hoe hoog deze vergoeding is.

Middelen voorscholing, begeleiding van werk naar werk, bestrijden jeugdwerkloosheid en flankerend beleid

Het Rijk heeft aangekondigd extra middelen te middelen beschikbaar te stellen om te voorkomen dat mensen werkloos worden en/of in de bijstand terechtkomen. Er wordt onder andere inzet op extra scholing, begeleiding van werk naar werk en het bestrijden van de jeugdwerkloosheid. Deze middelen worden op verschillende manieren beschikbaar gesteld. Een deel zal naar gemeenten gaan, maar een deel wordt waarschijnlijk ook op het niveau van de arbeidsmarktregio beschikbaar gesteld. Daarnaast heeft het Rijk aangekondigd extra middelen ter beschikking te stellen voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening. Nadere details worden verwacht op Prinsjesdag.

Continuïteitsbijdrage

Door de maatregelen kunnen sommige aanbieders van zorg en ondersteuning minder of andere zorg verlenen of activiteiten uitvoeren. Om de zorgcontinuïteit voor inwoners zo veel mogelijk op peil te houden is er de regionale regeling continuïteitsbijdrage, in lijn met het landelijke afsprakenkader tussen Rijk en VNG. De essentie van de regeling is dat geleverde zorg of substituten van reguliere zorg (bijv. online hulp) mag worden gedeclareerd en dat ook de door overmacht niet geleverde zorg kan worden gedeclareerd. Tot maximaal 100% van de maandomzet.

Het gaat om de financiering van zorgaanbieders van Jeugdhulp, Wmo en huishoudelijke ondersteuning. De regeling liep tot 1 juli 2020.

Wanneer aanbieders nu op verzoek van de GGD dicht gaat omdat er een besmetting bij iemand is geconstateerd (dagbesteding bijvoorbeeld), komt hiervoor geen nieuwe regeling continuïteitsbijdrage. We hebben dit landelijk nagevraagd. Mogelijk kunnen deze kosten wel onder de 'meerkosten' vallen, maar dit is nog niet helemaal helder.

Meerkostenregeling

De rijksoverheid heeft afspraken gemaakt met de VNG over de vergoeding van de meerkosten die zorgaanbieders maken/ hebben gemaakt in de periode van maart tot en met december 2020. Meerkosten betreffen de directe extra kosten die een zorgaanbieder maakt gedurende de door het Rijk afgekondigde periode dat de Coronamaatregelen gelden. En die duidelijk het gevolg zijn van de Coronamaatregelen van het Rijk, in het bijzonder het volgen van de richtlijnen van het RIVM. Te denken valt hierbij aan aanschaffen van beschermingsmiddelen (mondkapjes, handgels) of aan het aanpassen of extra huren van locaties om de 1,5 meter afstand te organiseren. Ook deze regeling hebben we regionaal opgesteld en sluit aan op de landelijke regeling.

De meerkosten krijgen we (als het goed is) volledig vergoed door het Rijk. Dit weten we echter pas met de decembercirculaire, terwijl we verzocht worden de regeling al wel vast uit te voeren.

Vervoer

Over vervoer zijn (landelijk) apart afspraken gemaakt. Met onze vervoerder is afgesproken dat we over de maanden maart t/m juni naast de werkelijk gereden ritten een aanvulling verstrekken op gedeelde inkomsten, tot 80% van de omzet. Er is in deze periode vooral minder gereden, omdat:

- Leerlingenvervoer: de scholen gesloten waren van half maart tot begin juni;
- Dagbesteding: er konden minder mensen (tegelijk) terecht op de dagbesteding;
- Regiotaxi: mensen gingen er veel minder (recreatief) op uit, maar bleven over het algemeen thuis.

Landelijk is aangegeven dat we dit vanaf de maand juli niet meer standaard mogen doen, maar dat we hierover met de vervoerder maatwerkafspraken moeten maken. De kosten blijven (vooralnog) binnen het reguliere budget voor vervoer.

Derving eigen bijdrage

Cliënten WMO hoeven over de maanden april en mei geen eigen bijdrage te betalen. We hebben dit wel als inkomsten ingeboekt in de begroting en moet de begroting hierop bijstellen.

Maatregelen Hengelo

Vraag en aanbod om te helpen/vrijwilligerswerk

Samenwerking tussen Wijkkracht, Hengelopromotie en de gemeente om zo goed mogelijk regie te voeren op het vraag en aanbod van vrijwilligerswerk.

Extra aandacht voor Mantelzorgers en vereenzaming

Er worden door Wijkkracht extra spreekuren gehouden voor mantelzorgers en extra mantelzorggesprekken gevoerd. Daarnaast zijn er meerdere initiatieven door wijkkracht, ZGT, Humanitas Match, gericht op het leggen van contacten met ouderen, eenzame allochtonen, jongeren, gericht op matching van contacten, belmaatjes, boodschappen, en het bij elkaar brengen van vrijwilligers die iets willen betekenen voor deze doelgroepen.

Voorlichtingsfilm uitkering

Er is een speciale voorlichtingsfilm gemaakt over de rechten en plichten van het aanvragen van een uitkering om de fysieke voorlichting te vervangen.

Werkwijze vooronderzoek

De werkwijze van het vooronderzoek bij aanvraag van een bijstandsuitkering is gewijzigd om mensen zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over hun financiële situatie. Bij bepaalde groepen wordt tijdelijk geen vooronderzoek uitgevoerd en het hele team draait mee bij de vooronderzoeken.

Online community voor zwangeren in Hengelo

Een online platform waar zwangeren hun vragen stellen en ervaringen kunnen uitwisselen onder leiding van een professional.

Uitstel aanmaningen ROZ en toepassen humaan incassobeleid

Gezien de financiële situatie en de drukte bij ROZ is er een voorstel gemaakt dat klanten ROZ die nu ondernemer zijn de komende periode geen aanmaning krijgen. We volgen een humaan incassobeleid voor de hele groep (PW en ROZ ex-ondernemers)

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 6 Sociaal domein					
6.1	Extra uitgaven buurt- en clubhuizen	-84	-84	U	84
6.2	Minder ondersteuning WMO	242	242	U	-
6.3.	Continuïteitsbijdrage aanbieders WMO	-242	-242	U	-
6.4	WMO - meerkosten aanbieders ivm RIVM maatregelen	-62	-62	U	62
6.5	Minder ritten regio taxi en vervoer dagbesteding	345	345	U	-
6.6	Compensatie aanbieders vervoer	-275	-276	U	-
6.7	Vervoer regiotaxi en dagbesteding- meerkosten vervoerders ivm RIVM maatregelen	PM	PM	U	-
6.8	Van rijkswege is opgedragen om 2 maanden geen eigen bijdragen te incasseren	-133	-133	I	133
6.9	Minder ondersteuning Jeugd	381	381	U	-
6.10	Minder verblijf Jeugd	13	13	U	-
6.11	Minder vervoer dagbesteding Jeugd	37	37	U	-
6.12.	Continuïteitsbijdrage aanbieders Jeugd	-431	-431	U	-
6.13	Jeugd - meerkosten aanbieders ivm RIVM maatregelen	-170	-170	U	170
6.14	Compensatie vrijwilligersorganisaties Jeugd	-33	-33	U	33
6.15	Corr.uitgaven Bijstand - Buig (t.o.v. de 1e berap)	405	405	U	-
6.16	Corr.minder uitgaven regulier BBZ- Buig (t.o.v. 1e berap)	300	300	U	-
6.17	Corr.inkomsten bijstand - Buig (t.o.v. de 1e berap)	-705	-705	I	-
6.18	Bijdrage SMS vanuit Borne en Haaksbergen	75	75	I	-
6.19	Groei cliëntenbestand SMS - inzet extra personeel	-75	-75	U	-
6.20	Tozo 1 en Tozo 2 - Hengelo	-5.941	-5.941	U	5.941
6.21	Participatie -sociale werkbedrijven	-939	-939	U	939
Totaal		-7.292	-7.293		7.362
6.20	Compensatie in programma 6 voor 6.20:Tozo 1 en Tozo 2 - Hengelo	5.941	5.941	I	1
Programmatotaal		-1.351			

Financiële toelichting

6.1 Extra uitgaven buurt- en clubhuizen (€ 84.000 nadeel)

Deze extra uitgaven bestaan onder andere uit het kwijtschelden van huur en het compenseren van tegenvallende inkomsten uit bijvoorbeeld horeca en zaalverhuur van buurt- en dorps huizen. Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de extra uitgaven voor de dorps- en buurthuizen. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 84.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering, en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in programma 9.

6.2 Minder ondersteuning WMO (€ 242.000 voordeel)

Vanwege de aard van de te leveren zorg konden zorgaanbieders soms niet, ook niet in alternatieve vorm, de zorg bieden die volgens de indicatie nodig is. Geïndiceerde zorg die niet geleverd kan worden terwijl er uitdrukkelijk wel een intentie tot levering is en daar ook controleerbaar actie op is gezet door de zorgaanbieder valt onder overmacht. Deze kosten konden niet via het berichtenverkeer worden gedeclareerd want er was niets geleverd of de geleverde zorg is niet toe te rekenen aan een geldende indicatie. Op basis van de reeds gefactureerde continuïteitsbijdragen (zie volgend punt) schatten wij in dat voor een bedrag van ongeveer € 242.000 geen WMO - zorg geleverd is. We verwachten dat de impact bij een 2e golf ongeveer even groot zal zijn: voor sommige aanbieders zal het lastiger worden om een 2e golf op te vangen, terwijl andere aanbieders er al beter op zijn ingespeeld.

6.3 Continuïteitsbijdrage WMO (€ 242.000 nadeel)

Om de zorgaanbieder in het omzetverlies dat hierdoor ontstaan is, te ondersteunen de " Twentse betalingsregeling" opgesteld. Aanbieders, die aantoonbaar omzetverlies hebben gedorven, konden over de periode maart - juni 2020 een continuïteitsbijdrage aanvragen. Op basis van de reeds gefactureerde continuïteitsbijdragen schatten wij in dat wij in totaliteit een continuïteitsbijdrage WMO vergoeden ad € 242.000.

6.4 & 6.13 WMO & Jeugd meerkosten aanbieders i.v.m. RIVM maatregelen (€ 232.000 nadeel).

De verlening van zorg en ondersteuning leidt soms tot meerkosten als gevolg van de Coronacrisis, in het bijzonder door het volgen van de richtlijnen van het RIVM. De meerkosten die direct voortkomen uit het volgen van deze maatregelen zullen door het Rijk aan gemeenten vergoed worden. Er is geen uitputtende lijst van meerkosten, maar te denken valt hierbij aan beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes, handschoenen, extra huur van locaties om de 1,5 meter afstand te organiseren, etc. Aanbieders kunnen hun declaraties gaan indienen bij gemeenten. Op moment van schrijven van deze Corona rapportage wordt de laatste hand gelegd aan de Meerkostenregeling in Twente. Het 4e kwartaal zullen alle aanbieders hun declaraties kunnen indienen. Het kabinet heeft in de extra junicirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor (de meerkosten en inhaalzorg WMO en Jeugd). Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 170.000 voor Jeugdhulp en € 62.000 voor WMO in het gemeentefonds (Programma 9).

6.5 / 6.11 Minder ritten regiotaxi en vervoer dagbesteding incl Jeugd (€ 382.500 voordeel)

Door de verschillende maatregelen die er zijn genomen gingen er veel minder mensen er recreatief op uit en bleven over het algemeen thuis. De regio taxi is dus veel minder ingezet. Ook konden minder mensen tegelijk terecht op de dagbesteding, waardoor minder ritten zijn gereden. Voor de mensen die in deze periode wel werden vervoerd, gold aanvankelijk ook voor de taxi de 1,5 meter afstand. Hierdoor werden maximaal 4 personen in de bus en 2 personen in de auto vervoerd. Er is de afgelopen tijd minder in rekening gebracht op basis van werkgelijk gereden ritten. Wanneer we dit extrapoleren tot jaareinde, zonder dat er sprake zou zijn van een 2e golf, verwachten we een besparing op vervoer van € 382.500. Voor wat betreft de mogelijke 2e golf geldt: het vervoer naar dagbestedingslocaties is voor een groot deel hersteld, maar nog niet volledig. Er kunnen nog steeds minder mensen tegelijk naar de dagbestedingslocaties worden vervoerd. Ook gaan mensen nog er steeds veel minder (recreatief) op uit en blijven over het algemeen thuis. In het worstcase scenario is een vergelijkbare besparing als met de realisatie mogelijk.

6.6 Compensatie aanbieders vervoer (€ 275.000 nadeel)

In verband met het Coronavirus en de maatregelen die de overheid genomen heeft om verspreiding van het virus te beperken is het gebruik van doelgroepenvervoer sinds maart 2020 fors gedaald. Met de vervoerders is afgesproken dat er, voor wat betreft al het doelgroepenvervoer, over de maanden maart t/m juni twee facturen naar de gemeente zijn gestuurd. Eén factuur met de werkelijk gereden ritten (zie punt 6.5/6.11) en één factuur met de aanvulling tot 80% van de omzet (dagtarief februari maal het aantal dagen dat normaal gesproken gereden zou worden). Aanbieders werden dus tot 80% gecompenseerd, oftewel € 275.000. Voor wat betreft het vervoer is landelijk aangegeven dat er vanaf de maand juli niet meer "standaard" 80% van de omzet aan de vervoerder wordt doorbetaald, maar dat er met de vervoerder maatwerkafspraken worden gemaakt. Elders in de regio wordt al een beroep op deze maatwerkafspraken gedaan, dus wij verwachten dat wij deze kosten ook zullen gaan maken. De kosten daarvan blijven voornamelijk binnen het reguliere budget voor vervoer.

6.7 / en deels 6.12. Meerkosten vervoerders i.v.m. RIVM richtlijnen (P.M.)

De direct met Corona verband houdende eventuele meerkosten bij vervoer dat doorgaat, zullen door het Rijk aan gemeenten worden vergoed. U kunt hierbij denken aan meerkosten als gevolg van het volgen van de protocollen voor veilig en verantwoord taxi- en zorgvervoer die op basis van de RIVM-maatregelen zijn opgesteld.

6.8 Minder incasso eigen bijdragen (€ 133.000 nadeel)

Minister van Volksgezondheid Hugo de Jonge heeft besloten dat Wmo-klienten in de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage hoeven te betalen in verband met de Coronacrisis. Daardoor zullen wij ongeveer € 133.000 inkomsten mislopen. Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de eigen bijdragen. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 133.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9.

6.9 Minder ondersteuning Jeugd (€ 381.000 voordeel)

Vanwege de aard van de te leveren zorg konden zorgaanbieders soms niet, ook niet in alternatieve vorm, de zorg bieden die volgens de indicatie nodig is. Geïndiceerde zorg die niet geleverd kan worden terwijl er uitdrukkelijk wel een intentie tot levering is en daar ook controleerbaar actie op is gezet door de zorgaanbieder valt onder overmacht. Deze kosten konden niet via het berichtenverkeer worden gedeclareerd want er was niets geleverd of de geleverde zorg is niet toe te rekenen aan een geldende indicatie. Op basis van de reeds gefactureerde continuïteitsbijdragen (zie punt 6.12) schatten wij in dat voor een bedrag van ongeveer € 381.000 geen Jeugd - zorg geleverd is. We verwachten dat de impact bij een 2e golf ongeveer evengroot zal zijn: voor sommige aanbieders zal het lastiger worden om een 2e golf op te vangen, terwijl andere aanbieders er al beter op zijn ingespeeld.

6.10 Minder verblijf Jeugd (€ 13.000 voordeel)

We schatten in dat Jeugdigen vanwege de Corona net iets minder intern hebben verbleven dan anders het geval zou zijn geweest.

6.12. Continuïteitsbijdrage Jeugd (€ 431.000 nadeel)

Om de zorgaanbieder in het omzetverlies dat hierdoor ontstaan is, te ondersteunen de " Twentse betalingsregeling" opgesteld. Aanbieders, die aantoonbaar omzetverlies hebben gedorven, konden over de periode maart - juni 2020 een continuïteitsbijdrage aanvragen. Op basis van de reeds gefactureerde continuïteitsbijdragen schatten wij in dat wij in totaliteit een continuïteitsbijdrage Jeugd (inclusief vervoer Jeugd en verblijf) vergoeden ad € 431.000.

6.14 Compensatie vrijwilligersorganisaties Jeugd (€ 33.000 nadeel)

Jeugd- en jongerenwerk, scouting en speeltuinverenigingen in de financiële problemen kunnen komen door een gebrek aan inkomsten vanwege Coronamaatregelen. Wij zullen ze hierin tegemoet gaan komen. Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor vrijwilligersorganisaties Jeugd. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 33.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering, en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9.

*6.15 - 6.16 -6.17 Inkomsten / Uitgaven Buig gerelateerd
(uitgaven voordeel € 705.000, inkomsten nadeel € 705.000)*

Landelijk worden er meer bijstandsaanvragen geteld dan voor de Coronacrisis. Het aantal bijstandsuitkeringen ligt dan ook hoger dan het CPB had geprognosticeerd dan bij de raming van de budgetten.

Bij de 1e Berap hebben wij als eerste inschatting een groei van 6,6% voor onze bijstand uitgaven verwerkt en daar evenredig een bijstelling van de inkomsten tegenover gezet. Inmiddels zien wij een groei van ons cliëntenbestand echter blijft deze achter ten opzichte van onze eerste prognose. De inschatting van 6,6% stellen wij daarom deze 2e Berap bij naar 5,4% wat resulteert in een verwacht voordeel op de uitgaven van € 405.000.

De uitkeringen levensonderhoud voor startende ondernemers vielen al onder de BUIG. Per 2020 vallen ook de uitkeringen levensonderhoud voor gevestigde ondernemers onder het BUIG. T.o.v. onze begroting zien wij een voordeel van € 300.000 op onze BBZ uitgaven die te verklaren is doordat men gebruik maakt van de TOZO regelingen waarvoor wij volledige compensatie ontvangen.

Bij de 1e Berap hebben wij de bijstellingen budgettair neutraal verwerkt in afwachting op eventuele compensatie regelingen vanuit het ministerie. Wij verwachten na Prinsjesdag meer duidelijkheid omtrent de bijgestelde bijdrage BUIG 2020. In afwachting hiervan hebben wij in deze 2e Berap het voordeel op de uitgaven wederom budgettair neutraal verwerkt in een bijstelling van de inkomsten ad. € 705.000.

In het worstcasescenario verwachten gemeenten en ook wij dat het beroep op de bijstand echt flink kan stijgen. Een tweede golf zal naar verwachting een groot aantal bedrijven die in het eerste half jaar het hoofd net boven water heeft kunnen houden het laatste zetje kunnen geven dat er voor zorgt dat er nogmaals serieus bezuinigd moet worden, of dat het bedrijf failliet gaat. Wij verwachten niet dat dit worstcasescenario in de laatste maanden van 2020 tot een extra nadelig resultaat zal leiden aangezien werknemers dan eerst gebruik zullen maken van de WW-regeling en na enige tijd aanspraak zullen doen op de bijstand.

*6.18 - 6.19 Groei cliëntenbestand SMS - bijdrage Borne en Haaksbergen
(uitgaven nadeel € 75.000 , inkomsten voordeel € 75.000)*

Gemeente Hengelo begeleidt ook de bijstandsccliënten voor Haaksbergen en Borne. Wij voeren deze werkzaamheden uit o.b.v. een vastgestelde begroting en daaruit voortkomend tarief en rekenen af op basis van de werkelijke aantallen. Aangezien het cliëntenbestand groeit door o.a. de Coronacrisis verwachten wij voor 2020 € 75.000 meer door te kunnen belasten aan de gemeente Borne en Haaksbergen. De toename van dit cliëntenbestand zorgt ook voor een extra inzet van personeel waarvoor wij extra uitgaven verwachten van circa € 75.000.

6.20 Tozo Regeling ROZ - Tozo 1 en Tozo 2 Hengelo (nadeel € 5.941.000)

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de Coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling vult het inkomen van zelfstandige ondernemers aan tot het sociaal minimum indien het inkomen van de zelfstandig ondernemer door de Coronacrisis onder het sociaal minimum daalt. Ondernemers konden daarbij enerzijds een uitkering ontvangen met betrekking tot levensonderhoud en/of anderzijds een krediet aanvragen voor overbruggen van vaste lasten in Coronatijd. Tozo 1.0 is in werking getreden per 1 maart 2020 en liep af op 1 juni. In totaal hebben wij circa 15.000 aanvragen voor levensonderhoud en overbruggingskredieten voor vaste lasten behandeld en afgewikkeld. Vanaf 1 juni tot en met 30 september kunnen zelfstandige ondernemers een beroep doen op Tozo 2.0. En momenteel zijn er circa 3.500 aanvragen Tozo 2 ontvangen en afgehandeld.

Wij hebben te maken met de uitkeringskosten en de uitvoeringskosten. Alle kosten die gemeenten maken worden in principe volledig vergoed door het Rijk. Het ROZ voert voor meerdere gemeenten de Tozo regelingen uit en ontvangt hiervoor een vergoeding vanuit deze gemeenten. Voor Hengelo heeft het ROZ 1823 aanvragen Tozo 1 verwerkt en was de stand medio augustus voor Tozo 2 539 aanvragen. Wij verwachten voor Tozo 1 en Tozo 2 gezamenlijk uit te komen op 12,9 miljoen aan uitgaven. (uitkeringskosten en uitvoeringskosten gemeente Hengelo). Hier tegenover staat een

evenredige vergoeding vanuit het Rijk. Bij de 1e Berap hebben wij al een bijstelling gedaan van ruim 6,9 miljoen - resteert er voor Berap 2 een bijstelling van ruim 5,9 miljoen.

Tozo 3 zal per 1 oktober ingaan en doorlopen tot 1 juli 2021. Een prognose hiervan is niet mogelijk en is daarom niet meegenomen in deze berekeningen. Maar ook deze zal wederom naar verwachting budgettair neutraal verlopen. Eind oktober kunnen wij op basis van de eerste aanvragen een eerste prognose van de inkomsten / uitgaven 2020 Tozo 3 calculeren en zullen wij deze in een budgettair neutrale begrotingswijziging verwerken.

Naast de uitvoering van de Tozo voor de gemeente Hengelo voert het ROZ ook voor 16 gemeenten de Tozo regeling uit. Wij zijn aan het calculeren en in gesprek met diverse gemeenten om uiteindelijk over de uitgevoerde werkzaamheden en taken en bijbehorende middelen afspraken te maken. Een gedeelte van deze werkzaamheden loopt door naar uiteindelijk 2025. Denk aan begeleiding en advisering, administratieve behandeling, invordering uitstaande kredieten tot en met SiSa verantwoording. Wij komen in een later stadium terug hoe deze verdeling in onze begroting verwerkt gaat worden. Uitgangspunt hierbij is: budgettair neutraal en de middelen beschikbaar houden om de komende jaren alle benodigde taken correct te kunnen uitvoeren.

6.21 Participatie (Sociale Werkbedrijven) (€ 939.000 nadeel)

Als gevolg van het Coronavirus zijn de Sociale Werkbedrijven geheel of gedeeltelijk gesloten. Daardoor vallen bedrijfsopbrengsten weg waarmee (deels) de loonkosten van medewerkers die werkzaam zijn voor een Sociale Werkbedrijf worden gefinancierd. Tekorten in de exploitatie worden in de reguliere systematiek opgevangen door een hogere gemeentelijke bijdrage. Deze financieringsbron staat onder druk omdat gemeenten financiële gevolgen hebben van de Coronacrisis. Het kabinet heeft in de extra juni en septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd hiervoor. Voor de Gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 939.000, hetgeen we betalen aan de SWB. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering, en is terug te vinden bij de inkomsten Gemeentefonds in hoofdstuk 9.)

Compensatie

6.20 Tozo Regeling ROZ - Tozo 1 en Tozo 2 Hengelo (voordeel € 5.941.000)

2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Aanspreekpunt bestuurlijk
Betrokken sector (en)
Aanspreekpunt Ambtelijk

Wethouder van Wakeren/Wethouder Bruggink/Wethouder ten Heuw
Sociaal/Fysiek
Suzan Hagen/Henk-Jan Tromp

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Volksgezondheid

Met betrekking tot de volksgezondheid is de bestrijding van het Coronavirus het belangrijkste zwaartepunt geweest. De GGD en de Veiligheidsregio hebben hierin een grote rol. Als gevolg van de maatregelen die het kabinet nam heeft de GGD Twente hierop veel extra inzet gepleegd. Dit leidde tot extra kosten voor de uitvoering van de maatregelen, waaronder het bron- en contactonderzoek en registratie en monitoring. Tegelijkertijd heeft de Coronacrisis er toe geleid dat de inzet op de Jeugdgezondheidstaken van de GGD niet tot nauwelijks konden worden uitgevoerd.

Duurzaamheid

Voor duurzaamheid zijn de gevolgen beperkt geweest. De meeste processen konden zonder al te veel hinder doorgang vinden, echter de contacten met bedrijven over verduurzaming zijn gedurende een aantal maanden stil komen te liggen. Inmiddels zijn ook die weer op beperkte schaal gestart. De komende periode zullen de beperkingen die gesteld worden aan fysieke bijeenkomsten belemmerend werken in belangrijke communicatie- en participatietrajecten. Dit geldt voor de uitwerking van grootschalige opwek van duurzame elektrische energie door wind en zon, maar ook voor de Proeftuin de Nijverheid.

Voor 2021 en verder zijn de duurzame voorwaarden aan de economische herstelmaatregelen van het rijk van invloed. Hiermee kan een impuls worden gegeven aan de verduurzaming van ondermeer bedrijven. In Hengelo komen we in de uitvoeringsfase van veel duurzaamheidsprojecten. Mocht de crisis het tweede scenario volgen dan zal dat invloed hebben op de voorbereiding en uitvoering, met mogelijk vertragingen als gevolg.

Handhaving milieu; minder milieutoezicht bij bedrijven

Van eind maart tot en met mei is er door de Omgevingsdienst Twente geen (fysiek) milieutoezicht bij bedrijven gehouden. Wel zijn ter vervanging administratieve controles en zogenoemde gevelcontroles (vanuit de auto) uitgevoerd. Vanaf juni vinden weer fysieke controles plaats. Mede hierdoor zal het aantal milieucontroles uit het uitvoeringsprogramma 2020 niet worden gehaald; wel wordt prioriteit gegeven aan de meest risicovolle bedrijven.

Afval

In de eerste periode van de Coronacrisis hebben veel de periode thuis gebruikt om zolders en schuren op te ruimen. Dit leidde tot wachtrijen bij het milieupark van Twente Milieu. Inmiddels is de situatie weer genormaliseerd.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Maatregelen Rijk

Extra kosten GGD

Tijdens een Bestuurlijk Overleg tussen VWS, VNG en GGD GHOR Nederland zijn afspraken gemaakt over het (aanvragen van) vergoedingen van extra kosten die de GGD maakt als gevolg van Corona.

Uitgangspunt is dat het Rijk de kosten compenseert. De aanvraag hiervoor moet nog worden ingediend. Signalen over terughoudendheid van het Rijk in het compenseren van de gemaakte kosten, worden op dit moment niet onderschreven door de GGD.

Financiële consequenties voor 2020

Er zijn geen directe financiële gevolgen voor de gemeente Hengelo in dit programma.

Financiële toelichting

De GGD zal rechtstreeks door het Rijk (zonder tussenkomst van gemeenten) worden gecompenseerd voor de extra (uitvoerings)kosten voor bron- en contactonderzoek. Dit heeft dus geen financiële consequenties voor onze begroting.

2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Aanspreekpunt bestuurlijk
Betrokken sector (en)
Aanspreekpunt Ambtelijk

Wethouder van Wakeren/Wethouder Gerrits
Fysiek
Henk-Jan Tromp

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Woningbouw

De druk op de woningmarkt blijft ondanks de Coronacrisis onverminderd hoog en lijkt tot op heden weinig te lijden hebben gehad van de crisis.

Matig herstel: Hierbij gaan we er vanuit dat de markt blijft zoals deze nu is. Kijkend naar de woningbouw loopt het heel erg goed. Eigen kavelverkoop is boven verwachting. Bijna alles is onder optie. Verwachte verkopen aan ontwikkelaars (Broek Noord en Oost) kan mogelijk nog een risico zijn. Maar realiseren we de omzet dit jaar niet, dan komt dat volgend jaar wel. Geen gevolgen door Corona. Tweede Coronagolf: Bij een tweede golf wordt verwacht dat de arbeidsmarkt geraakt gaat worden en daarmee ook de huizenmarkt niet onaangeroerd blijft. Baan- en inkomensverlies, of de angst hiervoor, is het voornaamste kanaal waarlangs de Coronacrisis de huizenmarkt zal raken. De woningmarkt loopt doorgaans 9 tot 15 maanden achter een crisis aan, vooralsnog zijn de signalen op dit moment dat de verkoopssnelheid overeind blijft en het woningaanbod stabiel is.

Omgevingsvergunningen

De effecten voor wat betreft de impact van Coronacrisis en de vastgestelde maatregelen op de afdeling Ruimte en Bouwen zijn voornamelijk te zien bij het onderdeel 'vergunningen'. In vergelijking met de afgelopen 2 jaren zijn er tijdens de Coronamaanden uitzonderlijk veel aanvragen om een omgevingsvergunning ingediend. Qua ingediende vooroverleggen is een kleine toename te zien, waarbij de piek vorig jaar echter voor de zomer was te zien, terwijl dat dit jaar juist midden in de zomervakantieperiode ligt. De reden voor deze toename in aanvragen en vooroverleggen is er volgens ons in gelegen dat minder mensen, vanwege Corona, op vakantie zijn gegaan en op een andere manier hun vakantiegeld spenderen. Bovendien lijkt de huidige trend – onder andere vanwege de hoge huizenprijzen – om een eigen woning uit te breiden/ te verbouwen. Dit wordt bevestigd door een analyse van de ingediende aanvragen. Deze hebben hoofdzakelijk betrekking op relatief kleine verbouwingen van woningen. Deze aanvragen voor kleine verbouwingen leveren relatief weinig geld op; waardoor het financieel nauwelijks tot een effect leidt. Bij een tweede golf en de daarbij verwachte effecten op de woningmarkt zal dit ook doorwerken in het aantal te verlenen omgevingsvergunningen en daarmee de legesopbrengsten.

Verhuur gemeentelijk vastgoed

Enkele huurders hebben aangegeven dat ze gebruik willen maken van de mogelijkheid om een betalingsregeling te treffen voor de huur van de afgelopen maanden. Aangezien de huur alsnog voldaan dient te worden (of voor sportaccommodaties gecompenseerd gaat worden door het Rijk) verwachten wij geen financiële consequenties.

Gevolgen Coronacrisis Puiencommissie

De Puiencommissie kent een zeer goede start in 2020 met veel belangstelling van eigenaren en initiatiefnemers, die op diverse wijze met hun panden aan de slag willen. In de eerste twee maanden van de "lock down" was de belangstelling nog steeds goed te noemen. De uitvoering had vooral betrekking op al langer lopende plannen. In de derde maand komen de eerste signalen van uitvallers. Het zijn met name de ondernemers met middelkleine bedrijven, die na een daling van hun omzet de plannen hebben moeten uitstellen en afhankelijk van het vervolg al of niet hun plannen zullen uitvoeren. Matig herstel: de commissie verwacht dat ondernemers/ontwikkelaars het weer aandurven investeringen te doen. Daarbij heeft transformatie van winkels naar wonen de meeste kans van slagen met daarnaast de gebruikelijke verbeteringen aan bestaande winkelpanden.

Tweede Coronagolf: de commissie verwacht in die situatie dat de aanpak van winkelpuien grotendeels stil komt te liggen en vooral herbestemmingen worden opgepakt. Mogelijk wordt het begrote bedrag voor 2021 niet helemaal gehaald.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, overige overheden en de gemeente Hengelo

Maatregelen Hengelo

Verlening opties en maatwerk bij kaveluitgifte, erfpacht en verhuur vastgoed

In het begin van de Coronacrisis zijn de opties op kavels een tijd lang 'bevroren', zodat men de tijd had om hier een keuze in te maken. Bij bedrijfskavels is hier per geval een andere manier van coulanche toegepast. Inwoners die erfpacht en huur moeten betalen, kunnen dat in overleg gespreid betalen.

Handhaving coulanter en huiscontrole alleen bij nood

De begunstigingstermijn bij handhavingszaken is verlengd en huisbezoeken n.a.v. klachten en meldingen zijn tijdelijk gestopt. Bouwtechnische controles gaan wel door. Natuurlijk wordt er bij nood een uitzondering gemaakt. Wel valt op dat het aantal klachten over situaties die vallen onder de noemer burenruzie is toegenomen. De reden hiervoor kan zijn dat mensen geacht worden meer thuis te zijn en dat daardoor de irriataties zijn toegenomen.

Monitoren en reguleren drukte binnenstad

De gemeente werkt samen met politie en toezichthouders om de drukte in o.a. het horecagebied te monitoren en te reguleren.

Financiële consequenties voor 2020

Er zijn geen directe financiële gevolgen voor de gemeente Hengelo in dit programma.

Financiële toelichting

In de eerste berap is reeds gemeld dat we van de Provincie Overijssel een crisisarrangement van €25.000 hebben ontvangen voor samenwerkingsacties in de binnenstad. Hiervan is € 15.000 uitgegeven aan Stichting Centrummanagement Hengelo voor onder meer extra inzet van de centrummanager en €10.000 aan Hengelo Promotie. Omdat deze wijziging financieel al is verwerkt in de eerste berap staat deze niet opgenomen in de tabel.

2.9 Bestuur en ondersteuning

Aanspreekpunt bestuurlijk	Burgemeester Schelberg/Wethouder Bruggink/Wethouder ten Heuw
Betrokken sector (en)	Directie/Bedrijfsvoering
Aanspreekpunt Ambtelijk	Jan Eshuis/Gijs Tiebot

Maatschappelijke gevolgen Coronacrisis voor Hengelo

Burgerzaken

De afdeling is op dit moment gewend en ingericht om te werken volgens de Corona maatregelen. Inwoners kunnen zowel via de digitale kanalen als fysiek de gemeente bereiken. Positief is dat de inwoners de digitale kanalen van de gemeente steeds beter weten te vinden. Deze trend was al ingezet, maar is versneld door Corona. Echter is er ook een grote doelgroep die (nog) niet in staat is haar weg te vinden via de digitale kanalen. Wanneer er geen fysieke afspraken meer gemaakt mogen worden met burgers komt de bereikbaarheid van de gemeente onder druk te staan.

Daarnaast worden er vanuit de inwoners/bedrijven veel vragen gesteld over Corona. Dit leidt tot een extra druk bij de telefonie. Dit zal oplopen wanneer er een tweede golf ontstaat.

Grootste impact zijn de aankomende verkiezingen in maart 2021. Ondanks gematigd herstel is de verwachting dat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. Uiteraard zijn hier extra kosten mee gemoeid. Wanneer er een tweede golf ontstaat is het de vraag of de verkiezen doorgaan. Mocht dit wel het geval zijn, zijn er veel aanvullende maatregelen nodig. Alle locaties zullen Coronaproof moeten worden ingericht. Wellicht zijn er meer locaties nodig om de 1.5 meter te kunnen waarborgen. Met als gevolg dat er meer ambtenaren/ vrijwilligers nodig zijn op de stembureaus. Uiteraard zullen de kosten hierdoor oplopen.

Dienstverlening

Alle faciliteiten zijn op dit moment ingericht om onze dienstverlening zo goed mogelijk uit te voeren. Keerzijde is dat het lastig kan zijn om fysieke afspraken in te plannen. Ondanks dat dit bijvoorbeeld wel past bij de logica van de inwoners. Inwoners zullen zich aan moeten passen aan de nieuwe werkelijkheid.

Ondanks Corona zullen we blijven doorgaan om de dienstverlening vanuit de 'logica van onze inwoners' op te pakken. Onze dienstverleningsformules zullen hiervoor als basis dienen. Het is belangrijk om aan te sluiten bij de verwachtingen van de inwoner.

ICT

Sinds de uitbraak van Corona is thuiswerken de nieuwe norm. Hiervoor zijn het afgelopen jaar de faciliteiten ingericht. We zijn op dit moment voldoende uitgerust om een langere periode het thuiswerken te kunnen continueren.

Punt van aandacht is het voldoen aan de Arbowetgeving bij het thuiswerken. Als lokale overheid hebben we een voorbeeldfunctie en is het van belang dat we hier goed mee omgaan. Om de thuiswerkplekken arbo-proof in te richten zullen er aanvullende faciliteiten beschikbaar moeten worden gesteld. Dit kan de nodige kosten met zich meebrengen.

Bestuur

Ondanks de Coronacrisis is de bestuurlijke besluitvorming doorggegaan. In eerste instantie hebben de vergaderingen digitaal plaatsgevonden. Ondertussen zijn de faciliteiten op het gemeente aangepast waardoor vergaderingen fysiek kunnen plaatsvinden.

Genomen maatregelen vanuit het Rijk, over

Maatregelen Rijk

Rijkscompensatie via het gemeentefonds 2020 en 2021 e.v.

Het rijk heeft in juni 2020 het eerste steunpakket en in augustus 2020 het tweede steunpakket opgericht voor gemeentelijke taken. Deels is dit gecompenseerd in het gemeentefonds, deels via specifieke uitkeringen of de compensatie loopt rechtstreeks van het rijk naar de betreffende organisaties. De compensatie in het gemeentefonds wordt hieronder beschreven op basis van de juni- en septembercirculaire 2020. De specifieke uitkeringen worden op de andere taakvelden in de begroting toegelicht.

De uiteindelijke financiële (meerjarige) gevolgen van de Coronacrisis zijn op dit moment erg moeilijk in te schatten, zowel in structurele als in incidentele effecten. Dit is mede afhankelijk van de duur van de genomen of nog te nemen maatregelen van de rijksoverheid, en/of de uiteindelijke compensatie van het rijk afdoende is. Wel zetten we in op een stevige lobby richting het rijk om alle kosten of gedeelde inkomsten realistisch gecompenseerd te krijgen.

Maatregelen Hengelo

Maatregelen ondersteunend aan primaire processen

- Aanschaf desinfecterende middelen en benodigdheden om de afstand te waarborgen om werken op het stadskantoor zo goed en veilig mogelijk te maken.
- Afsluiten deel stadhuis (oud en nieuw), thuiswerken faciliteren

Maatregelen publieksdienstverlening (balie en KCC)

Bij de balies en het KCC zijn maatregelen genomen om de dienstverlening zo goed mogelijk uit te kunnen blijven voeren, zoals aanpassing openingstijden en bezoek op afspraak.

Maatregelen ICT

Uitbreiding ICT middelen ten behoeve van het faciliteren van thuiswerkfaciliteiten en digitaal vergaderen.

Inzet communicatie

Er is en wordt zoveel mogelijk aangesloten op de (informatie)behoeften en de gevoelens die er leven. Op basis van het omgevingsbeeld en de landelijke maatregelen worden de lokale communicatieacties bepaald.

Financiële consequenties voor 2020

Nr.	Financieel effect	Matig herstel	Tweede golf	I/U	Toegezegde compensatie
Programma 9 Bestuur en ondersteuning					
9.1	Minder opbrengst reclame uitingen	-210	-315	I	-
9.2	Teruglopende precario opbrengsten	-60	-120	I	60
9.3	OZB woningen-niet woningen	-175	-175	U	-
9.4	Overheadkosten	-25	-25	U	-
9.5	Lagere inkomsten maaiveld-en garageparkeren	-330	-540	I	197
9.6	Lagere inkomsten fiscale naheffing	-30	-40	I	-
	Totaal	-830	-1.215		257
9.7	Rijkscompensatie via gemeentefonds - junicirculaire 2020	1.421	1.421	I	-
9.8	Rijkscompensatie via gemeentefonds - septembercirculaire 2020	1.716	1.716	I	336
	<i>Stelpost gemeentefonds nog nader in te vullen</i>				
9a	Stelposten gemeentefonds (cultuur)	-417	-417	U	417
9b	Stelposten gemeentefonds (toezicht en handhaving)	-189	-189	U	189
9c	Stelpost gemeentefonds (noodopvang kinderen ouders cruciaal beroep)	-73	-73	U	73
9d	Stelpost gemeentefonds (verkiezingen 2020 en 2021)	-108	-108	U	108
	Programmatotaal	1.520	1.135		1.044

Financiële toelichting

9.1 Reclamebelasting (€ 210.000 nadeel)

Door het inzakken van de markt omtrent reclame uitingen in de openbare ruimte, lopen de verwachte opbrengsten voor de gemeente substantieel terug. In regionaal verband trekken we met gemeente Enschede op om het verlies zo veel mogelijk te verminderen. Ook is er binnen de VNG contact over dit onderwerp. Er moet serieus rekening gehouden worden met gedeerde baten. Zo zijn over een langere periode de abri's leeg gebleven en geven de marktpartijen in een brandbrief aan niet te kunnen voldoen aan hun verplichtingen.

9.2 Precariobelasting (€ 60.000 nadeel)

De precariobelasting heeft onder andere betrekking op de standplaatshouders en tarrassen horeca. Door de Coronacrisis hebben ondernemers niet altijd hun standplaats kunnen innemen of hun terras open mogen stellen. Om deze reden heeft uw raad besloten de verordening precariobelasting te wijzigen, zodat de ondernemers alleen worden belast voor de periode dat zij ook daadwerkelijk open mochten zijn. Dit leidt naar schatting tot een derving van verwachte baten van € 60.000. Het kabinet heeft in de septembercirculaire gemeenten geïnformeerd dat ze worden gecompenseerd voor de precariobelasting in het gemeentefonds. Voor de gemeente Hengelo gaat dit om een bedrag van € 60.000.

9.3 OZB woningen-niet woningen (€ 175.000 nadeel)

De bijdrage aan GBTwente voor het sturen van een extra betalingsherinnering met verwijzing naar het aanvragen van kwijtschelding (particulieren) of uitstel van betaling (ondernemers) bedraagt € 55.000. De kosten van het benaderen van ondernemers voor het maken van maatwerkafspraken voor nog niet betaalde aanslagen wordt geschat op € 20.000. We verwachten, dat als gevolg van Corona € 100.000 opgelegde OZB niet-woningen niet kan worden geïnd.

9.4 Overheadkosten (€ 25.000 nadeel)

Het aanbrengen van spatschermen in het stadhuis en inkoop van definfecterende middelen bedraagt € 25.000. De extra schoonmaakwerkzaamheden van o.a. publieksbalie en servicepunt € 5.000 kunnen betaald worden uit de huidige begroting. In de kadernota is reeds een bedrag meegenomen voor de begroting 2020 van € 61.000 voor digitaal vergaderen (21-FP-9.4) en € 150.000 voor thuiswerk faciliteiten (21-FP-9.14).

9.5 Lagere inkomsten maaiveld-en garageparkeren (€ 330.000 nadeel)

Naar verwachting zal het tekort op straatparkeren ultimo 2020 ca € 330.000 zijn. Dit komt door de Lock-down-situatie met name in de maanden maart tm mei. Maar ook na de maand mei is de omzet ietwat lager dan in voorgaande jaren. In geval van een 2^e piek wordt een hoger nadeel verwacht van ca € 540.000. Dit is een inschatting op basis van cijfers uit voorgaande jaren en een extrapolatie van de maanden maart tm mei. Er is sprake van compensatie vanuit de Rijksoverheid. De compensatie betreft de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 en vindt plaats via het gemeentefonds. Een bedrag van € 197.000 zal ter dekking van de lagere inkomsten dienen.

9.6 Lagere inkomsten fiscale naheffing parkeren (€ 30.000 nadeel)

Naar verwachting zal het tekort op fiscale naheffingsaanslagen ultimo 2020 ca € 70.000 zijn. Dit komt deels door de Lockdown-situatie met name in de maanden maart tm juni. Door deze situatie was er enerzijds minder te controleren, anderzijds was er sprake van een benodigde gewijzigde inzet van parkeercontroles naar toezicht n.a.v. de Coronamaatregelen. Maar ook in de maanden na mei is de omzet lager dan in voorgaande jaren. In geval van een 2^e golf wordt een hoger nadeel verwacht van ca € 90.000. Dit is een inschatting op basis van geregistreerde interventies uit voorgaande jaren en een extrapolatie van de maanden maart tm juni. Opgemerkt moet worden dat deze bedragen niet volledig zijn toe te schrijven aan de Coronacrisis. De inzet van personeel op dit onderdeel is door verschillende omstandigheden lager geweest (ziekte en vacatureruimte, tijdelijk weggevallen parkeerplaatsen, etc). De verwachting is dat deze situatie m.i.v. oktober opgelost zal zijn. Het is moeilijk te bepalen welk deel van dit tekort te wijten is aan Corona en welk deel aan de niet-Corona-gerelateerde lagere inzet. Op basis van grove inschattingen gaan we met de wetenschap van nu uit van een verdeling van 40.000 autonoom en 30.000 Corona-gerelateerd, er vanuitgaande dat in de laatste maanden de inzet weer op peil gebracht kan worden. Dit is de reden waarom in deze Coronarapportage uitgegaan wordt van € 30.000 en in de reguliere rapportage een bedrag van € 40.000 wordt opgenomen.

Compensatie

9.7 Rijkscompensatie via het gemeentefonds - junicirculaire 2020 (€ 1.421.000 voordeel)

In juni 2020 heeft het rijk het eerste steunpakket opgericht voor gemeentelijke taken. Naar aanleiding hiervan hebben wij een brief van het ministerie van BZK (zgn. 'junicirculaire 2020') ontvangen over de compensatie van het rijk in het gemeentefonds voor een aantal taakvelden. Hieronder staat een overzicht van de opbouw van het bedrag aan gemeentefonds van € 1.421.000 en waaraan het besteed wordt:

Financieel effect op basis van de junicirculaire 2020 van het gemeentefonds:

Gemeentefondsuitkering:	2020	Landelijk	Compensatie voor periode
1. Algemene uitkering:			
1.1 Lokale culturele voorzieningen	316.341	60,0	medio maart-1 juni 2020
1.2 Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	170.324	34,3	1 maart-1 juli 2020
1.3 Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	62.277	11,7	1 maart-1 juli 2020
2. Decentralisatie-uitkeringen (DU):			
2.1. Compensatie toeristen- en parkeerbelasting	230.000	225,0	1 maart-1 juni 2020
2.2 Voorschoolse voorziening peuters	38.546	8,3	16 maart-7 juni 2020
3. Integratie-uitkeringen sociaal domein:			
3.1 Participatie (IU)	603.495	90,0	1 maart-1 juni 2020
Totaal effect op gemeentefondsuitkering 2020	1.420.983		
Lasten- en batenmutaties:			
1.1 Lokale culturele voorzieningen	-316.341		vooralnog stelpost gemeentefonds
1.2 Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	-170.324		budget naar Jeugdzorg
1.3 Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	-62.277		budget naar Wmo
2.1a Toeristenbelasting	-33.000		verlaging inkomsten toeristenbelasting
2.1b Parkeerbelasting	-197.000		verlaging parkeerinkomsten
2.2 Voorschoolse voorziening peuters - vergoeding eigen bijdrage ouders/verzorgers	-38.546		budget naar voorschoolse voorziening peuters
3.1 Participatie - SWB	-603.495		budget naar SWB
Totaal effect op lasten- en batenmutaties:	-1.420.983		
Totaal financieel effect junicirculaire 2020:	0		

Een uitgebreide toelichting op dit overzicht volgt nog in de raadsbrief over de juni- en septembercirculaire 2020 gemeentefonds (zaaknummer 3127882).

9.8 Rijkscompensatie via het gemeentefonds - septembercirculaire 2020 (€1.716.000 voordeel)

In augustus 2020 heeft het rijk een tweede steunpakket voor gemeenten aangekondigd. De onderdelen die betrekking hebben op het gemeentefonds worden (grotendeels) verwerkt in de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds.

Gemeentefondsuitkering:	2020 (* € 1.000)	Landelijk (* miljoen)	Compensatie voor periode
1. Algemene uitkering:			
1a. Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	336	70,0	jaar 2020
1b. Buurt- en dorpshuizen	84	17,0	jaar 2020
1c. Vrijwilligersorganisaties jeugd	33	7,3	jaar 2020
1d. Toezicht en handhaving	224	50,0	jaar 2020
1e. Lokale culturele voorzieningen	260	60,0	1 juni-31 dec 2020
2. Integratie- (IU) en decentralisatie-uitkeringen (DU):			
2a. Precariobelasting en markt- en evenementenleges	107	20,0	1 maart-1 juni 2020
2b. Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	95	23,0	medio maart-1 juli 2020
2c. Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)	133	18,0	april-mei 2020
2d. Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021	108	29,0	2020-2021
2e. Participatie - WSW Corona	335	50,0	1 juni -31 dec 2020
	1.716		

Stelpost gemeentefonds (nader in te vullen)

9a Stelpost gemeentefonds cultuur (€ 417.000)

O.b.v. de juni en septembercirculaire 2020 hebben we een bedrag voor lokale culturele voorzieningen van € 576.000 ontvangen. Een deel (€ 159.000) van de stelpost Lokale culturele voorzieningen is inmiddels aangewend. Zoals in programma 5 (5.8-5.10 Matching rijksbijdrage) al is aangegeven is op basis van de regeling Podia Covid-19 al tot een aantal bijdragen aan de schouwburg, metropool en Oyfo besloten. Het restant deel van € 417.000 is nog nader in te vullen.

9b Stelposten gemeentefonds toezicht en handhaving (€ 189.000)

Extra middelen worden voor 2020 door het kabinet beschikbaar gesteld om gemeenten te compenseren voor de extra toezicht- en handhavingskosten als gevolg van de Coronamaatregelen, zoals de extra inzet van Boa's en de extra verkeersmaatregelen. Voor Hengelo is de compensatie in het gemeentefonds € 224.000. Op dit moment wordt ingeschat dat de meerkosten voor 2020 voor onze gemeente € 35.000 zijn. Dit is geraamd in programma 1. Het resterend deel van € 189.000 houden we beschikbaar op de stelpost gemeentefonds voor eventuele (nadelige) gevolgen van de Coronacrisis in 2020.

9c Stelpost gemeentefonds noodopvang kinderen van ouder met cruciaal beroep (€ 73.000)

Voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector, werd voor de periode medio maart tot 1 juli gratis noodopvang aangeboden. De (gratis) noodopvang gedurende werkdagen eindigde eerder per 8 juni. Gemeenten hebben deze noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen, gecoördineerd. Voor deze periode ontvangt Hengelo bijna € 95.000 in 2020 ter compensatie van de kosten van deze opvang. Echter de verwachte opvangkosten worden geraamd op € 22.000 in programma 4. Het resterend deel van bijna € 73.000 houden we beschikbaar op de stelpost gemeentefonds voor eventuele (nadelige) gevolgen van de Coronacrisis in 2020.

9d Stelpost gemeentefonds verkiezingen 2020 en 2021 (€108.000)

Het kabinet stelt middelen beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra kosten bij de herindelingsverkiezingen in november 2020 en de Tweede Kamerverkiezing 2021 als gevolg van de Coronamaatregelen. De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties die in de Coronacrisis beter geschikt zijn om als stemlokaal in te richten, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen. In afwachting van de nadere invulling in 2020 of 2021 worden de middelen (bijna € 108.000) eerst op een stelpost gemeentefonds geraamd.

3

De langere termijn koers

	Inleiding	46
3.1	Aantrekkelijke (binnen)stad	47
3.2	Sociale stad	48
3.3	Duurzame Stad	49
3.4	Open bestuursstijl	50

Inleiding

De Coronacrisis heeft allerlei directe en indirecte gevolgen voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en gemeenten. Het verdere verloop van de crisis is ongewis en de ernst van de economische en maatschappelijke gevolgen zijn moeilijk in te schatten. Veel is afhankelijk van de ontwikkeling van het virus en de ontwikkeling van een vaccin. Om toch meer zekerheid te scheppen worden er continue onderzoeken gedaan en stukken gepubliceerd over de mogelijke effecten van Corona, meningen en mogelijke beleidsantwoorden. Elke dag komen nieuwe inzichten beschikbaar (Bron: G40 de Coronacrisis en de stad). Met als resultaat dat we overspoeld worden door verschillende inzichten, meningen en verwachtingen.

In hoofdstuk 2 hebben we geprobeerd om deze inzichten samen te vatten in de, voornamelijk financiële, effecten van Corona voor de verschillende begrotingsprogramma's. In dit hoofdstuk proberen we iets verder te gaan dan dat en focussen we ons op de effecten van Corona op de lange termijn strategie van de gemeente Hengelo. Hoe kunnen we onze lange termijndoelen halen ondanks alle effecten van de pandemie? Moeten we de focus verleggen en zo ja, waarop? Welk effect hebben de twee verschillende scenario's op deze strategie? Dit structureren we aan de hand van de 4 centrale thema's waar de gemeente Hengelo de nadruk op legt: Aantrekkelijke (binnen)stad, Sociaal domein, Duurzame stad en Open Bestuursstijl.

Scenario's

Zoals beschreven in hoofdstuk 1 gaan we in dit rapport uit van twee mogelijke scenario's van de ontwikkeling van het virus en de effecten ervan op de maatschappij. Scenario 1 is het bestcase scenario en gaat uit van een matig herstel, waarbij het Coronavirus in Nederland onder controle blijft, de maatregelen steeds verder worden versoepeld en de maatschappij steeds meer terug gaat naar 'normaal'. Scenario 2 daarentegen is het worstcasescenario en gaat uit van een tweede golf, waarbij weer meer maatregelen worden genomen om het virus in te dammen en welke zorgt voor meer (economische) onzekerheid.

Handelingsperspectief

In het rapport 'De Coronacrisis en de Stad' geeft de VNG handvaten om als gemeente om te gaan met het behalen van strategische doelen in deze onzekere tijd. Zo formuleerden ze zes handelingsperspectieven (strategieën) op basis waarvan je als gemeente je eigen strategie kunt maken om de komende jaren richting te geven aan beleid. Deze perspectieven variëren van 'business as usual' (als het virus snel verdwijnt) en focus op economisch herstel, tot focus op inclusief of groen herstel (als het virus langzaam uit ons leven verdwijnt).

In de kadernota zijn op basis van deze handelingsperspectieven keuzes gemaakt in de strategie die wij als gemeente Hengelo willen hanteren om ons beleid de komende tijd te sturen. In de context van de maatschappelijke trends en de opgaven waar gemeenten voor staan liggen onze ambities goed op koers. Daarom is er in de kadernota voor gekozen om ons de komende tijd te focussen op het behouden van het goede dat we hebben gerealiseerd en het verder voortzetten van de ingezette lijn.

Hierbij kiezen we dus ten eerste voor het integrale handelingsperspectief 'de basisstructuur op orde', het verdedigen van de basisstructuur op sociaal, economisch en maatschappelijk gebied. Met dit integrale handelingsperspectief worden de elementen verdedigd die de leefkwaliteit in de stad waarborgen. Zoals de uitvoering van de wettelijke taken, het bieden van continuïteit van zorg en vitale processen, zorgdragen voor huisvesting en het in stand houden van culturele voorzieningen, sportvoorzieningen en de fysieke infrastructuur. Daarnaast kiezen we voor het handelingsperspectief 'doorgaan met de eigen prioriteiten'. Alle steden hebben speerpunten benoemd die gezien de eigen kenmerken, de sterktes en zwaktes, de rol in de regio en de relatie met de regiogemeenten van belang zijn. We kiezen ervoor om met kracht, energie en focus te blijven inzetten op onze speerpunten. Hoe dit zich vertaalt tot de centrale thema's (in de verschillende scenario's) staat hieronder per centraal thema uitgewerkt.

3.1 Aantrekkelijke (binnen)stad

De binnenstad heeft in de eerste maanden een enorme klap gekregen van de Coronacrisis. De omzet is grotendeels weggevallen bij de ondernemers en bij de gemeente zijn de parkeerinkomsten enorm terug gelopen. Sinds de lockdown is versoepeld zien we echter weer een stijgende lijn in bezoekersaantallen en zijn ook de signalen van verschillende ondernemers voorzichtig optimistisch. Daarbij lijkt Hengelo als middelgrote stad relatief minder zwaar getroffen dan de grotere steden. De evenementen, kunst en cultuur en bepaalde horecagelegenheden hebben het echter zeer zwaar.

Ondernemers

In Hengelo blijven de omzetten bij de middenstand redelijk overeind na de dip van maart en april. Kennelijk wordt er relatief veel besteed door de bezoekers. De onzekerheid voor de toekomst vormt voor ondernemers een drempel om te gaan investeren. De wil is er wel, maar de onzekere toekomst houdt ondernemers tegen en maakt het bovendien moeilijker om financiering te vinden. Verschillende investeerders hebben zich (voorlopig) teruggetrokken. Belangrijk is dat wij als gemeente doorgaan met de investeringen in de binnenstad. Er wordt positief gereageerd op de huidige ontwikkelingen die door de gemeente in gang zijn gezet. Dit is waar de stad behoefte aan heeft op dit moment. Wij moeten de betrouwbare overheid zijn en dat ook uitstralen. Daarmee kunnen we ook de Hengeloër weer binden aan de binnenstad in een tijd dat bezoek aan de eigen stad wellicht aantrekkelijker is dan een grotere stad opzoeken om te winkelen.

Ondernemers in de evenementenbranche hebben het erg moeilijk. De (nabije) toekomst ziet er niet veelbelovend uit. Dit geldt ook voor uitgaansgelegenheden/nachtclubs en culturele instellingen die geen (uitgaans)publiek kunnen ontvangen.

Woningmarkt

De woningmarkt loopt doorgaans 9 tot 15 maanden achter een malaise aan. De signalen op dit moment zijn dat de verkoopsnelheid overeind blijft en het woningaanbod stabiel is. Er is vooralsnog geen direct negatief effect merkbaar van de Coronacrisis op de woningmarkt.

De Coronacrisis lijkt de trek van de randstad naar de regio te versterken. Als thuiswerken de norm blijft, is een mogelijk gevolg dat mensen in dichtbevolkte steden kiezen voor rust en ruimte (extra werkkamer) in plaats van (reis)gemak. Dit kan positieve gevolgen hebben op de woningmarkt in Hengelo. Dit effect geldt niet alleen voor de binnenstad, maar voor de stad als geheel.

De gevolgen van Corona op de binnenstad op de lange termijn laten zich heel moeilijk voorspellen. Het is afhankelijk van de ontwikkeling van het Corona virus. Bovenstaande is gebaseerd op het scenario gematigd herstel. Bij een tweede, zware golf overleven veel partijen het niet. Er komt meer leegstand, horecagelegenheden zullen sluiten, er komt een recessie op de woningmarkt en veel winkels zullen het niet overleven. Maar ook dan moeten we als gemeente doorgaan met investeren in de binnenstad om van het onvermijdelijke herstel te kunnen profiteren.

3.2 Sociale stad

Corona maakt dat een deel van onze inwoners geen hulp gaat vragen. Dit kun je op de langere termijn terug gaan zien wat betreft ernstige problematieken. Denk aan schuldenproblematiek, ouderen die niet of te laat richting huisarts gaan met problemen of de verminderde veiligheid van jongeren in thuissituaties. In het begin van Corona was er een daling waarneembaar in het aantal aanvragen binnen het sociaal domein, maar we zien nu weer een stijgende lijn.

Het is afwachten in welke mate de economische recessie doorzet. ZZP'ers hebben het zwaar, ook de horeca heeft grote klappen gekregen. Mede door dit probleem kunnen jongeren minder snel een baan vinden. Meer mensen laten zich omscholen vanwege het wegvallen van hun eerdere functie. Een tweede golf (scenario 2) zou hier waarschijnlijk een groot (negatief) effect op hebben.

In het middelbaar (beroeps) onderwijs wordt steeds meer gebruik gemaakt van het digitale aanbod. Niet alle jongeren hebben hier baat bij. We zien een stijging in het aantal uitvallers en een daling in het aantal aanmeldingen voor studies en opleidingen. Dit kan tot gevolg hebben dat we straks meer jongeren zonder startkwalificatie moeten begeleiden en opvangen.

Binnen het sociaal domein zijn er ook positieve ontwikkelingen ten gevolge van de Coronacrisis. Een aantal grote organisaties zorg en welzijn zijn heel innovatief en creatief geworden. Ze vinden nieuwe manieren uit om hun dagelijkse werk te kunnen uitvoeren. Belangrijk is om, zoals afgesproken in de kadernota, het goede te behouden. In het reguliere accounthouderschap wordt dit een onderwerp waar aandacht aan besteed zal worden.

We hebben tijdens de crisis gezien dat er veel inwonersinitiatieven kwamen en dat mensen een groot zelforganiserend vermogen blijken te hebben. Wellicht blijft dit ook op de langere termijn gebeuren, gezien de kleinschaligheid van de gemeente Hengelo wat het relatief makkelijk maakt voor mensen om vrijwillig iets voor anderen te doen.

3.3 Duurzame Stad

Landelijk, regionaal en in Hengelo hebben we ambities vastgelegd voor het verduurzamen van onze samenleving. Dat zijn ambities op het gebied van opwekking van duurzame elektriciteit en warmte, het verduurzamen van woningen, bedrijven en instellingen, verkeer en vervoer etc. Het gaat om langdurige, complexe en veelomvattende trajecten.

De Coronacrisis kan hierop op korte en langere termijn van invloed zijn, bijvoorbeeld doordat investeringen (moeten) worden uitgesteld. Het Rijk speelt hierin een belangrijke rol door duurzame voorwaarden te koppelen aan de economische investeringen die worden gedaan in het kader van het herstel. Hiermee kan een belangrijke impuls worden gegeven aan de noodzakelijke verduurzaming van onder meer bedrijven en biedt het ook mogelijkheden voor nieuwe bedrijvigheid.

Ondanks de crisis is Hengelo volop doorggegaan met stappen te zetten om de duurzame ambities waar te maken. In 2021 en verder gaan we concreet aan de slag met de uitvoering daarvan. Het gaat dan om de realisatie van zon op dak, zonnepanelen en windturbines. Daarnaast werken we aan het aardgasvrij maken van wijken, aan duurzame mobiliteit en bedrijven en nog veel meer.

Mocht de Coronacrisis zich onverhoopt verdiepen, dan zal dit invloed hebben op deze projecten. Zowel in de voorbereiding, denk aan participatietrajecten, alsook in de uitvoering.

De Coronacrisis heeft ons niet alleen de kwetsbaarheid van onze maatschappij laten zien, maar ook de kansen voor een duurzamere samenleving. Zo hebben we geleerd dat thuiswerken ook voordelen biedt (minder reistijd, geen files), dat de lucht weer blauw was zonder vliegtuigen, dat vakantie dicht bij huis heel leuk kan zijn en dat wandelen ook prima voor je conditie is. We zien nieuwe mogelijkheden voor producten van dichterbij huis en we ontdekten dat we samen heel sterk zijn.

Deze ervaringen moeten we vooral niet loslaten, maar gebruiken om onze samenleving voor de toekomst vorm te geven.

Maar welk scenario er ook volgt, de verwachting is dat Corona weer verdwijnt. Is het niet volgend jaar, dan wel over drie jaar. Het klimaatprobleem is echter niet binnen dit tijdsbestek verholpen. Daarom moeten we onze blik vooral ook richten op de langere termijn, onze koers vasthouden en onze acties daarop afstemmen.

3.4 Open bestuursstijl

Wat betreft de open bestuursstijl heeft Corona veel impact gehad en zal dat ook in de toekomst blijven hebben. Door de maatregel '1,5 meter afstand houden van elkaar' is het moeilijker geworden om als gemeente verbinding te hebben met de stad en als inwoners om contact te hebben met elkaar. In het geval van scenario 1 kunnen we deze afstand langzaam gaan loslaten en zal het weer makkelijker worden om elkaar te ontmoeten. In het geval van scenario 2 zal dit, in ieder geval op de traditionele manieren van ontmoeten, een stuk lastiger worden.

Om ondanks de huidige maatregelen elkaar toch te kunnen ontmoeten en de bewoners te blijven betrekken bij de gemeente, hebben we creatieve communicatiemiddelen ingezet. Denk aan de baas-boven-baas app voor jongeren om hun mening te geven over Corona-maatregelen en over het marktplein. Ook de online raadsvergaderingen via ZOOM is een manier om elkaar te blijven zien en blijven informeren. Dit is iets dat we moeten blijven doen om o.a. onze inwoners de komende tijd te betrekken, maar ook om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen. In het geval van een 2e golf zal dit al helemaal belangrijk zijn, om ons contact met inwoners niet te laten wegvallen. Er wordt goed gekeken welk participatietraject kan worden doorgezet en welke op een andere manier weer opgepakt kan worden (denk aan het project van grijs naar groen, het Marktplein en de omgevingsvisie binnenstad/hart van zuid). We hebben geleerd dat er ook op andere manier heel efficiënt en effectief gecommuniceerd kan worden, we willen het goede daarvan behouden en ook in de toekomst blijven gebruiken.

Dit alles vraagt in ieder geval om een flexibele organisatie, gericht op samenwerking, verbinding en transparantie. Een organisatie die in direct contact staat met inwoners en organisatie en die in staat is opgavegericht te werken, met creativiteit en innovatie als belangrijke competenties. Dit is iets waar we de komende tijd op blijven inzetten. Online overleggen blijft hierbij een tool om elkaar te kunnen blijven ontmoeten, ook bij een eventuele 2e golf (scenario 2).

4

Uitvoering aan de motie “Wederopbloei”

Uitvoering aan de motie
“Wederopbloei”

52

Uitvoering aan de motie "Wederopbloei"

Tijdens de raadsvergadering van dinsdag 1 juli jl. is de motie "Wederopbloei" aangenomen. Met deze motie heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om € 500.000 vrij te maken voor duurzame wederopbloei. Het budget is bedoeld als incidentele impuls voor duurzame versterking van het maatschappelijk middenveld, de lokale economie en de Hengelose samenleving. De motie is als bijlage aan de rapportage toegevoegd.

Inventarisatie impact Coronacrisis

Om uitvoering te geven aan de motie en de middelen goed in te zetten, heeft in de zomermaanden een inventarisatie plaatsgevonden. Hierbij is eerst gekeken welke sectoren en doelgroepen getroffen zijn en welke partijen geen beroep kunnen doen op de landelijke, provinciale en overige steunpakketten.

De partijen die geen of gering gebruik hebben kunnen maken van landelijke regelingen, zijn met name verenigingen en instellingen op het gebied van sport en cultuur. Voor de uitvoering van deze motie is in eerste instantie naar deze partijen gekeken. Dit betekent echter niet dat de bestaande steunpakketten voldoende soelaas bieden voor alle partijen. De Coronacrisis heeft op veel terreinen een grote impact. Uit verdere rondvraag blijkt dat met name horecagelegenheden met kleine terrassen of beperkte ruimte veel impact ondervinden en discotheken/danscafés zijn nog niet geopend waardoor zij geen inkomsten hebben, maar wel kosten. Ook de detailhandel ervaart een grote daling van inkomsten die niet meer gecompenseerd lijkt te worden. Daarnaast geven ook welzijnsorganisaties aan dat de Coronacrisis en -maatregelen hebben geleid tot meer eenzaamheid, omdat activiteiten niet door zijn gegaan en daarna in beperkte vorm weer opgestart.

Onder sport- en cultuurverenigingen en organisaties heeft een inventarisatie - door middel van een schriftelijke vragenlijst - plaatsgevonden. Op deze inventarisatie zijn 85 reacties vanuit sportverenigingen en 51 vanuit culturele verenigingen & organisaties binnen gekomen. De bevindingen uit deze brede inventarisatie zijn in paragraaf 2.1.5 opgenomen. In hoofdlijnen kunnen de volgende categorieën worden onderscheiden waar de verenigingen geraakt zijn:

Extra uitgaven

- Hygiënemaatregelen, zoals desinfectiemiddelen, vaker schoonmaken, etc.
- Meer ruimtes nodig i.v.m. 1,5 meter of maximum aantal per ruimte
- Inhuur extra docenten, trainers, dirigenten i.v.m. kleinere groepen

Minder van inkomsten

- Ledendaling door het uitvallen van trainingen en wedstrijden en onzekerheid over de duur en het vervolg van de maatregelen
- Geen kantine opbrengsten i.v.m. sluiting sporthallen
- Geen sponsorinkomsten, de sponsors zijn van midden- en kleinbedrijven die te lijden hebben onder Coronacrisis, waardoor het regelmatig voorkomt dat zij de sponsoractiviteiten opschorten of bijdragen verlagen

Belasting vrijwilligers

- Meer vrijwilligers nodig i.v.m. Coronamaatregelen, zoals protocollen schrijven, roosters maken & wijzigen, meer communicatie, handhaven hygiënemaatregelen, veelvuldige veranderingen van richtlijnen, etc.
- Minder beroep kunnen doen op oudere vrijwilligers i.v.m. risico's voor deze doelgroep

Subsidieregeling Herstelfonds Duurzame Wederopbloei

Met de input uit de inventarisatie is gekeken naar een manier om de verenigingen en organisaties op dit terrein te ondersteunen. Hierbij is het belangrijk dat veel partijen gebruik kunnen maken van de regeling, met heldere randvoorwaarden, niet teveel administratieve rompslomp en snelle toepasbaarheid. Als uitwerking van de motie is er op basis van de uitvraag een subsidieregeling opgesteld. Deze regeling vindt u terug in bijlage x.

De subsidie is bedoeld voor de verenigingen en stichtingen die geen gebruik hebben kunnen maken van landelijke en provinciale steunpakketten, maar wel het fundament van onze gemeenschap vormen. De subsidie kan worden ingezet wanneer sprake is van extra uitgaven en/of minder inkomsten door Coronamaatregelen/de Coronacrisis. Meer specifiek:

1. **Extra uitgaven** (*inclusief ondersteuning vrijwilligers*): De subsidie wordt beschikbaar gesteld om de reguliere activiteiten van deze organisatie mogelijk te maken, voor zover dit ten gevolge van de Coronamaatregelen tot extra kosten leidt. Het gaat hier bijvoorbeeld om kosten voor hygiënemaatregelen, kosten voor materialen om aan de COVID-19 maatregelen te kunnen doen, het huren van ruimtes, en kosten voor extra personele ondersteuning en ondersteuning & binding van vrijwilligers. Het gaat hierbij om een subsidiebedrag van maximaal € 5.000 per vereniging of stichting.
2. **Minder inkomsten**: Daarnaast wordt de subsidie beschikbaar gesteld om een financieel tekort op de exploitatie van 2020, dat ontstaan is door inkomstenderving door Coronamaatregelen in 2020, te compenseren. Het gaat hierbij om een subsidiebedrag van maximaal € 5.000 per vereniging of stichting.

Voor deze subsidieregeling is het door de raad beschikbare bedrag van € 500.000 het plafond. Indien er onderbenutting plaatsvindt, wordt voorgesteld om het restantbedrag over te hevelen naar 2021.

Uit de inventarisatie binnen de stichtingen en verenigingen hebben we opgehaald dat er enorm veel onzekerheid is over 2021. Ze willen graag weer activiteiten gaan ontwikkelen, maar de onzekerheid houdt hen tegen. Voorstel is dan ook om een fonds in te richten, waardoor het mogelijk is dat er bij tegenvallende inkomsten door bijvoorbeeld kaartverkoop er aanspraak kan worden gemaakt op dit fonds.

Mocht er geen onderbenutting plaatsvinden binnen de voorgestelde subsidieregeling of het bedrag te laag uitvallen, zullen wij terugkomen bij uw raad voor invulling van dit fonds.

5

Uitlijning vervolgstappen

Uitlijning vervolgstappen

56

Uitlijning vervolgstappen

In deze rapportage is weergegeven wat de impact van de Coronacrisis in Hengelo is, voor zover het op dit moment in beeld is. Wat uit de verkenning duidelijk wordt, is dat de pandemie veel impact heeft gehad op alle onderdelen van de samenleving. Iedereen is er in meerdere of mindere mate door geraakt. Dit kan zijn door ziekte en mogelijk zelfs overlijden door het virus in de naaste omgeving, maar ook door economische schade doordat horecazaken, haarsalons, behandelpraktijken, dagbestedingen etc. de deuren moeten sluiten, bezoek werd beperkt in de detailhandel en activiteiten zijn afgelast. En daarnaast is er ook grote sociale impact, we konden niet of beperkt bij elkaar op bezoek, ontmoetingsplekken waren dicht, thuiswerken werd de norm en scholen sloten ook de deuren. En hoewel de maatregelen sinds de zomer aanzienlijk zijn versoepeld, is het virus nog steeds actief en wordt er nog gezocht naar een vaccin en goede behandelmogelijkheden. Het virus is en blijft voorlopig nog onder ons, de recente opleving van het aantal besmettingen laat dit ook zien.

Ondersteunen van duurzaam herstel

In deze rapportage is de impact van de Coronacrisis op de verschillende beleidsterreinen van de gemeente Hengelo in beeld gebracht. Uit inventarisatie blijkt wel dat de impact op de langere termijn voor veel partijen nog onbekend is. Het Coronavirus veroorzaakt een langdurige ontwrichting van de samenleving, die ook op langere termijn impact en blijvende gevolgen lijkt te hebben. Op basis van de kennis van dit moment is een beeld geschetst, maar veel zaken zijn nog ongewis. De Coronacrisis vraagt om continue monitoring en intensieve contacten met onze partners en uitvoeringspartijen in de stad. Uit de inventarisatie van afgelopen zomer is de subsidieregeling Herstelfonds Duurzame Wederopbloei voortgekomen, waarbij met name de partijen die geen of nauwelijks gebruik hebben kunnen maken van landelijke steunpakketten een subsidie kunnen aanvragen voor inkomstenderving en verhoogde uitgaven (gerelateerd aan de Coronacrisis).

De verwachting is dat de impact Coronacrisis doorloopt in 2021 en verder. Het komende jaar worden de financiële gevolgen steeds duidelijker voor de langere termijn. Dit geldt voor veel beleidsterreinen en op veel verschillende onderdelen. Hier zullen wij als gemeente - naast het steunpakket van de Rijksoverheid - ook regelmatig maatwerk zoeken en bieden. Dit hebben wij het afgelopen jaar al gedaan, maar zal zeker ook in 2021 nodig zijn. Daarom stellen wij voor een fonds in te stellen voor 2021, om dit maatwerk mogelijk te maken. Wanneer duidelijker is welke compensatie vanuit het Rijk en Provincie wordt geboden, kan gericht worden gekeken voor welke onderdelen verdere ondersteuning nodig en gewenst is. Hierover ontvangt uw raad een nader uitgewerkt voorstel.

Periodieke bespreking impact Coronacrisis

Onze P&C-cyclus biedt periodieke momenten om de impact van de Coronacrisis te bespreken en maatregelen te nemen waar nodig en gewenst. Via de Beleidsrapportages, Kadernota en Begroting en Jaarstukken vindt actualisatie van de informatie, wijzigingen in de situatie en besluitvorming plaats. Naast de P&C-cyclus wordt uw raad altijd geïnformeerd en betrokken als er snellere besluitvorming nodig is.

Subsidieregeling Herstelfonds Duurzame wederopbloei Hengelo aanvragen

Hengelose verenigingen en stichtingen die financiële problemen hebben door de Coronacrisis kunnen subsidie uit het herstelfonds Duurzame wederopbloei Hengelo aanvragen. De gemeente heeft € 500.000 beschikbaar gesteld voor deze subsidie.

We willen de mogelijkheid van subsidiëring openstellen voor twee situaties:

- a. We stellen een subsidie tot € 5.000 beschikbaar voor extra kosten die gemaakt moeten worden om de reguliere activiteiten te kunnen laten plaatsvinden;*
- b. We stellen een subsidie tot € 5.000 beschikbaar voor een financieel tekort op de exploitatie van 2020 door inkomstenderving door de Coronacrisis.*

Op deze pagina

1. Voor wie
2. Voorwaarden
3. Nodig bij uw aanvraag
4. Aanvragen
5. Hoelang duurt het
6. Subsidieregels
7. Contact

Voor wie

De subsidie is in het algemeen bedoeld voor verenigingen en stichtingen die geen of nauwelijks gebruik (hebben) kunnen maken van landelijke en provinciale steunpakketten, maar wel het fundament van onze gemeente vormen.

a. Meer specifiek wordt de subsidie ten eerste beschikbaar gesteld om de reguliere activiteiten van deze organisaties mogelijk te maken, daar waar dit ten gevolge van de Coronacrisis tot extra kosten leidt. Het gaat hierbij om redelijke kosten voor hygiënevoorzieningen, kosten voor materialen om aan de coronamaatregelen te kunnen voldoen, voor het huren van ruimtes, voor de kosten van personele ondersteuning (inhuur en/of (door)betaling trainers, docenten en dirigenten, redelijke kosten voor binding van vrijwilligers). Het gaat hierbij om een subsidiebedrag van ten hoogste € 5.000 per vereniging of stichting.

b. Meer specifiek wordt de subsidie ten tweede beschikbaar gesteld om een financieel tekort op de exploitatie van 2020, dat in 2020 aantoonbaar is ontstaan door minder inkomsten door de Coronacrisis in 2020 te compenseren. Met een maximumbedrag van € 5.000 (hier geldt als bijkomende voorwaarden dat er in eind 2019 geen negatief eigen vermogen was).

Voorwaarden

U vraagt de subsidie aan als:

- Uw organisatie extra kosten moet maken om de regulier (voorgenomen) activiteiten te realiseren en dit ten gevolge van de Coronacrisis zonder het maken van extra kosten niet mogelijk is en er een noodzaak is om het geld onmiddellijk in te zetten;
- U maatregelen heeft genomen om de voorgenomen activiteiten zoveel mogelijk te realiseren;
- Uw organisatie daar waar mogelijk eerst zoveel mogelijk gebruik heeft gemaakt van andere steunmaatregelen, zoals de NOW of een andere bijdrage van het Rijk, de provincie of de gemeente;
- Uw organisatie op 31 december 2019 geen negatief eigen vermogen had. Dit staat in de jaarrekening 2019.

Nodig bij uw aanvraag

Bij uw aanvraag dient u de volgende stukken in:

Aanvraag bij a:

- Facturen en betalingsbewijs van de extra kosten.

Aanvraag bij b:

- De oorspronkelijke jaarbegroting voor 2020 en een bijgestelde begroting voor heel 2020, die zal worden getoetst op redelijkheid;
- Een toelichting op de bijgestelde begroting voor 2020, waaruit blijkt voor welk bedrag u subsidie aanvraagt, welke wijzigingen er ten opzichte van de oorspronkelijke begroting

veroorzaakt zijn door de Coronacrisis en waaruit blijkt welke maatregelen u heeft genomen om het exploitatietekort te beperken, met in achtneming van het jaarresultaat 2019;

- De door uw bestuur rechtsgeldig ondertekende jaarstukken 2019, zoals ook gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel;
- Een opgave waaruit blijkt van welke algemene steunmaatregelen u heeft gebruikgemaakt of denkt te gaan maken en een toelichting als deze maatregelen niet op u van toepassing zijn of niet voldoende blijken te zijn.

Aanvragen

4 weken, ingaande vanaf datum besluit [datum publicatie van deze regeling in de gemeenteadvertentie].

U kunt de subsidie aanvragen met het aanvraagformulier Herstelfonds Duurzame wederopbloei Hengelo 2020. Dit formulier kunt u vinden op de website van de gemeente Hengelo en opvragen via gemeente@hengelo.nl.

Stuur het ingevulde en ondertekende formulier naar het e-mailadres gemeente@hengelo.nl met als onderwerp 'Aanvraag herstellfonds duurzame wederopbloei Hengelo [naam organisatie]'.

Hoelang duurt het

Binnen 4 weken na sluiting van de aanvraagtermijn neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit.

Subsidieregels

Er zijn regels voor het toekennen van deze subsidie. Deze regels vindt u in de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Hengelo (Asv). Bekijk meer informatie over de wet- en regelgeving subsidies. Of bekijk de specifieke informatie over de subsidieregeling Herstelfonds Duurzame wederopbloei Hengelo.

Subsidieplafond

Het subsidieplafond is € 500.000.

De subsidie zal worden toegekend op volgorde van binnenkomst. Bij gelijktijdige binnenkomst is de registratie doorslaggevend.

Contact

Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met uw contactpersoon bij de gemeente of stuur een mail naar gemeente@hengelo.nl.